

Универзитет у Приштини
са привременим седиштем у Косовској Митровици
ПРАВНИ ФАКУЛТЕТ
Међународни научни скуп
„ПРАВНИ СИСТЕМ У ВРЕМЕНУ НОВЕ РЕАЛНОСТИ“

University of Priština in Kosovska Mitrovica
FACULTY OF LAW
International Scientific Conference
“LEGAL SYSTEM IN THE PERIOD OF THE NEW REALITY”

УНИВЕРЗИТЕТ У ПРИШТИНИ
СА ПРИВРЕМЕНИМ СЕДИШТЕМ У КОСОВСКОЈ МИТРОВИЦИ
ПРАВНИ ФАКУЛТЕТ

UNIVERSITY OF PRIŠTINA IN KOSOVSKA MITROVICA
FACULTY OF LAW

Међународни научни скуп / International Scientific Conference

ПРАВНИ СИСТЕМ У ВРЕМЕНУ НОВЕ РЕАЛНОСТИ
LEGAL SYSTEM IN THE PERIOD OF THE NEW REALITY

ЗБОРНИК САЖЕТАКА
COLLECTION OF SUMMARIES

Међународни научни скуп одржан је 24. септембра 2021. године на
Правном факултету Универзитета у Приштини са привременим седиштем
у Косовској Митровици

International Scientific Conference was held on 24th September 2021 at the
Faculty of Law, University of Priština in Kosovska Mitrovica

Косовска Митровица / Kosovska Mitrovica, 2021.

Prof. dr % R U L Full-time Professor at the Faculty of Law, University of Belgrade; Prof. dr U 6 O R Full-time Professor at the Faculty of Law, University of Novi Sad; Prof. dr Darko Simović Full-time Professor at the University of Criminal Investigation and Police Studies Belgrade; Prof. dr Ljubomir Mitrović, Full-time Professor at the Faculty of Law, University of Priština in Kosovska Mitrovica; Prof. dr 2 J O -D3 U -ORFDY-LinQü R Y L ü Professor at the Faculty of Law, University of Priština in Kosovska Mitrovica; Prof. dr U 6 O R Full-time Professor at the Faculty of Law, University of Priština in Kosovska Mitrovica; Prof. dr U / M X E L Q N D . R Y Professor at the Faculty of Law, University of Belgrade; Prof. dr Andreja Katanović, Associate Professor at the Faculty of Law, University of Belgrade; Prof. dr Darko Dimovski, Associate Professor at the Faculty of Law University of Niš ' U 0 -L%ORL M R D Y L R O D N R Q L R U 5 H Criminological and Sociological Research in Belgrade; Prof. dr U ' H M D Q 0 Associate Professor at the Faculty of Law University of Priština in Kosovska Mitrovica; Prof. dr Jelena Be O R Y L ü \$ V V R F L D W H 3 University of Priština in Kosovska Mitrovica; Prof. dr U 2 J Q M H Q 9 X Associate Professor at the Faculty of Law, University of Priština in Kosovska Mitrovica; Prof. dr U ' U D J D Q % OthD Faculty of Law, \$ V V R 1 University of Priština Kosovska Mitrovica; Prof. dr Sasa Atanasov, Associate Professor at the Faculty of Law, University of Priština in Kosovska Mitrovica; Doc. dr Dusko gli , Assistant Professor at the Faculty of Law, University of Priština in Kosovska Mitrovica; Doc. dr Sr an Radulovic, Assistant Professor at the Faculty of Law, University of Priština in Kosovska Mitrovica

/ Cover designer:

> b f b l j b • L P I F W Ü H „M H 0 L O L ü

/ Printed by:

D \ Z j d / Kvarak, Kraljevo, _ \ h

/ Number of prints

100

ISBN 978-86-6083-074-8

R l Z f i Z f _ h \ h] A [h j g b d Z

The Ministry of Education, Science and Technological Development participated in the coverage of publishing costs.

САДРЖАЈ / CONTENT

1. Dr Valerio Massimo MINALE
РИМ И КИНА НА ПУТУ СВИЛЕ: ПРВА СКИЦА
ROME AND CHINA ON THE SILK ROADS: A FIRST SKETCH 5

2. Др Борис БЕГОВИЋ
ЗАБРАНА УТВРЂИВАЊА ЦЕНА У ДАЉОЈ ПРОДАЈИ: ПРАВО
КОНКУРЕНЦИЈЕ
У ПОСТПАНДЕМИЈСКО (ДИГИТАЛНО) ДОБА
PROHIBITION OF THE RESALE PRICE MAINTENANCE:
COMPETITION LAW IN THE POST-PANDEMIC (DIGITAL) AGE 5

3. Др Милош Вукотић
ОД КРУНИСАЊА ДО КОРОНАВИРУСА: ОСУЈЕЋЕЊЕ УГОВОРА
И КОВИД-19
FROM CORONATION TO CORONAVIRUS: FRUSTRATION OF
CONTRACT AND COVID-19 5

4. Dr Miklós TĦANYI, Dávid PAPP
ПРАВНИ ПОРЕДАК ТОКОМ ВАНРЕДНОГ СТАЊА У МАЂАРСКОЈ
ТОКОМ ЕПИДЕМИЈЕ COVID-19
EMERGENCY PHASE AS SPECIAL LEGAL ORDER IN HUNGARY
DURING THE EPIDEMIC CAUSED BY COVID-19 5

5. Др Јелена ЋЕРАНИЋ ПЕРИШИЋ, Др Мирјана ГЛИНТИЋ
ЕВРОПСКЕ ИНТЕГРАЦИЈЕ ЗЕМАЉА ЗАПАДНОГ БАЛКАНА У
ВРЕМЕНУ НОВЕ РЕАЛНОСТИ
EUROPEAN INTEGRATIONS OF THE WESTERN BALKANS
COUNTRIES IN THE TIME OF THE NEW REALITY 5

6. Др Татјана ГЕРГИНОВА
ПРИКУПЉАЊЕ ОБАВЕШТАЈНИХ ПОДАТАКА У САВРЕМЕНИМ
ГЛОБАЛНИМ УСЛОВИМА
INTELLIGENCE IN MODERN GLOBAL CONDITIONS 5

7. Др Весна СТОЈКОВСКА СТЕФАНОВСКА
УТИЦАЈ COVID-19 НА ВУЛНЕРАБИЛНУ ПОПУЛАЦИЈУ
THE IMPACT OF COVID 19 ON VULNERABLE POPULATIONS 6
8. Др Биљана ТОДОРОВА
ПРАВО НА ПЛАЋЕНО БОЛОВАЊЕ КАО ПРАВО СОЦИЈАЛНОГ
ОСИГУРАЊА И ПАНДЕМИЈА КОРОНАВИРУСА
THE RIGHT OF PAID SICK LEAVE AS SOCIAL INSURANCE
RIGHT AND THE CORONAVIRUS PANDEMIC 5
9. Dr Maria Genrikhovna RESHNYAK
ВАЖЕЊЕ КРИВИЧНОГ ЗАКОНА У ПРОСТОРУ: ОДАБРАНИ
ПРОБЛЕМИ МЕЋУНАРОДНЕ САРАДЊЕ У БОРБИ ПРОТИВ
ЗЛОЧИНА У ДИГИТАЛНОМ ОКРУЖЕЊУ
THE OPERATION OF THE CRIMINAL LAW IN SPACE: SELECTED
PROBLEMS OF INTERNATIONAL COOPERATION IN THE FIGHT
AGAINST CRIME IN THE DIGITAL ENVIRONMENT 5
10. Dr Kristina Aleksandrovna KRASNOVA
РУСКО ПРАВОСУЂЕ У ПЕРИОДУ НОВЕ РЕАЛНОСТИ
RUSSIAN JUSTICE IN THE PERIOD OF NEW REALTY 5
11. Др Наташа СТОЈАНОВИЋ
ШТА ПРЕДВИЂА ЗЕЛЕНА АГЕНДА ЗА ЗАПАДНИ БАЛКАН?
WHAT IS ENVISAGED FOR THE WESTERN BALKANS
BY THE GREEN AGENDA? 5
12. Др Олга ЈОВИЋ-ПРЛАИНОВИЋ
МЕЋУНАРОДНИ СТАНДАРДИ О НАСИЉУ У ПОРОДИЦИ
ТОКОМ ПЕРИОДА ПАНДЕМИЈЕ COVID-19
INTERNATIONAL STANDARDS ON DOMESTIC VIOLENCE
DURING THE COVID – 19 PANDEMIC 5
13. Др Гордана ДАМЈАНОВИЋ
ПАТЕНТНА ЗАШТИТА ФАРМАЦЕУТСКИХ ПРОИЗВОДА СА
ПОСЕБНИМ ОСВРТОМ НА ПАТЕНТНУ ЗАШТИТУ ВАКЦИНА
PATENT PROTECTION OF PHARMACEUTICAL PRODUCTS WITH
SPECIAL REFERENCE TO VACCINE PATENT PROTECTION 5

14. Др Зоран ЋИРИЋ
СУДСКО-ПСИХИЈАТРИЈСКА ИСКУСТВА У ВРЕМЕНУ ИЗМЕЊЕЊЕ
РЕАЛНОСТИ УСЛЕД ЕПИДЕМИЈЕ COVID-19
FORENSIC-PSYCHIATRIC EXPERIENCE AT TIME OF CHANGED
REALITY DUE TO EPIDEMIC COVID-19 5
15. Др Љепосава ИЛИЈИЋ
ЗАТВОРСКИ СИСТЕМ ТОКОМ ПАНДЕМИЈЕ COVID-19 - Осврт на
права осуђеника на здравствену заштиту и ефекте пандемије на ментално
здравље осуђеника-
PRISON SYSTEM DURING THE COVID-19 PANDEMIC
A review of convicts' rights to health care and the effects of the
pandemic on the mental health of convicts 5
16. Др Драгана ЋОРИЋ
ПРОМЕНА ХИЈЕРАРХИЈЕ ВРЕДНОСТИ У ТОКУ ВАНРЕДНОГ
СТАЊА У РЕПУБЛИЦИ СРБИЈИ 2020. ГОДИНЕ
CHANGE OF THE HIERARCHY OF VALUES DURING THE STATE
OF EMERGENCY AT THE REPUBLIC OF SERBIA IN 2020 5
17. Богдана СТЕПАНОВИЋ
ВАКЦИНАЦИЈА И СЛОБОДА КРЕТАЊА
VACCINATION AND FREEDOM OF MOVEMENT 5
18. Dr Viktoria SERZHANOVA
САВРЕМЕНЕ ВРСТЕ И МОДЕЛИ ИНСТИТУЦИЈЕ ОМБУДСМАНА
CONTEMPORARY TYPES AND MODELS OF THE OMBUDSMAN
INSTITUTION 5
19. Др Дарко СИМОВИЋ
УСТАВНИ ОКВИР ЕКОНОМСКОГ УРЕЂЕЊА У РЕПУБЛИЦИ
СРБИЈИ – КРИТИЧКИ ОСВРТ
THE CONSTITUTIONAL FRAMEWORK FOR ECONOMIC SYSTEM
IN THE REPUBLIC OF SERBIA – A CRITICAL ANALYSIS 5
20. Проф. др Горан МАРКОВИЋ
ПРОБЛЕМИ ОДРЕЂИВАЊА ИЗБОРНОГ ПРАГА
PROBLEMS OF DETERMINATION OF THE ELECTORAL
THRESHOLD 5

21. Др Миодраг Н. СИМОВИЋ, Др Милена СИМОВИЋ, Др Марина М. СИМОВИЋ
УСТАВНИ СУД БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ: ИСКУСТВА И ПЕРСПЕКТИВЕ
CONSTITUTIONAL COURT OF BOSNIA AND HERZEGOVINA: EXPERIENCES AND PERSPECTIVES 5
22. Др Саша КНЕЖЕВИЋ
ПРОЦЕСНЕ ПОВЛАСТИЦЕ ОКРИВЉЕНОГ У ПОСТУПКУ ПО ПРАВНИМ ЛЕКОВИМА
PROCEDURAL PRIVILEGES OF THE DEFENDANT IN THE LEGAL REMEDIES PROCEDURE 5
23. Др Драган Јовашевић
ПРИМАЊЕ МИТА У ПРИВРЕДНОМ ПОСЛОВАЊУ
ACCEPTANCE OF BRIBES IN BUSINESS OPERATIONS 5
24. Др Жељко НИКАЧ, Др Божидар ФОРЦА
КРИВИЧНО-ПРАВНИ И КРИМИНАЛИСТИЧКИ АСПЕКТИ БОРБЕ ПРОТИВ ИЛЕГАЛНЕ ПРОИЗВОДЊЕ И ПРОДАЈЕ ОПОЈНИХ ДРОГА У СРБИЈИ
CRIMINAL LEGAL AND CRIMINAL ASPECTS OF THE FIGHT AGAINST THE PRODUCTION AND SALE OF NARCOTIC DRUGS IN SERBIA 5
25. Др Дарко ДИМОВСКИ, Миша ВУЈИЧИЋ, Милан ЈОВАНОВИЋ
ПРИПАДНИЦИ ЛГБТ ЗАЈЕДНИЦЕ КАО ЖРТВЕ ПОВРЕДЕ ЧЛАНА 3 ЕВРОПСКЕ КОНВЕНЦИЈЕ О ЗАШТИТИ ЉУДСКИХ ПРАВА
LGBT COMMUNITY'S MEMBERS AS VICTIMS OF ARTICLE 3 OF EUROPEAN CONVENTION ON HUMAN RIGHTS' VIOLATIONS 5
26. Др Иван ИЛИЋ
ПРИМЕНА ГАРАНЦИЈА ИЗ ЧЛАНА 6 ЕВРОПСКЕ КОНВЕНЦИЈЕ О ЉУДСКИМ ПРАВИМА НА ОШТЕЋЕНОГ У КРИВИЧНОМ ПОСТУПКУ
APPLICATION OF GUARANTEES REFERRED TO IN ARTICLE 6 OF THE EUROPEAN CONVENTION ON THE HUMAN RIGHTS TO VICTIMS IN CRIMINAL PROCEEDINGS 5

27. Др Иван Д. МИЛИЋ, Жарко М. КЕШАНСКИ
 ПРИНУДНО ЗАДРЖАВАЊЕ ЛИЦА СА
 МЕНТАЛНИМ СМЕТЊАМА
 FORCED DETENTION OF PERSONS WITH
 MENTAL DISORDERS 5
28. Др Сузана ДИМИЋ, Др Ванда БОЖИЋ, Др Мирјана ЂУКИЋ
 СУЗБИЈАЊЕ УТАЈЕ ПОРЕЗА И ДИВЕРЗИОНИ МОДЕЛИ
 ПОСТУПАЊА – КРИВИЧНОМАТЕРИЈАЛНИ И
 КРИВИЧНОПРОЦЕСНИ АСПЕКТ
 COMBATING TAX FRAUD AND DIVERSION MODELS OF
 PROCEDURE - CRIMINAL LAW AND CRIMINAL PROCEDURE
 ASPECT – 5
29. Др Љубиша ДАБИЋ
 ДИСЦИПЛИНСКИ ПОСТУПАК У ДРЖАВНОЈ РЕВИЗОРСКОЈ
 ИНСТИТУЦИЈИ РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ
 DISCIPLINARY PROCEDURE IN THE STATE AUDIT
 INSTITUTION OF THE REPUBLIC OF SERBIA 5
30. Др Гордана СТАНКОВИЋ, Др Милена ТРГОВЧЕВИЋ-ПРОКИЋ
 ПОСТУПАК ЗА УТВРЂЕЊЕ СТАТУСА ВАНБРАЧНОГ ПАРТНЕРА
 PROCEDURE FOR ESTABLISHING THE STATUS OF
 COMMON-LAW PARTNER 5
31. Др Родна ЖИВКОВСКА, Др Тина ПРЖЕСКА, Мр Теа ЛАЛЕВСКА
 СУСЕДСКИ ОДНОСИ У МАКЕДОНСКОМ СТВАРНОМ ПРАВУ
 NEIGHBOR RELATIONS IN MACEDONIAN PROPERTY LAW 5
32. Др Станка СТЈЕПАНОВИЋ
 МОЖЕ ЛИ СЕ ЈЕДНОСТРАНО РАСКИНУТИ УГОВОР ИЗ РАЗЛОГА
 ШТО ДРУГИ УГОВАРАЧ ПОСЛУЈЕ У КРИПТОВАЛУТАМА?
 CAN THE CONTRACT BE UNILATERALLY TERMINATED FOR THE
 REASON THAT THE OTHER CONTRACTOR IS BUSINESSING IN
 CRYPTOCURRENCIES? 5
33. Др Душица ПАЛАЧКОВИЋ, Др Санда ЋОРАЦ, Јелена ЧАНОВИЋ
 ПОРОДИЧНО НАСИЉЕ НАД СТАРИЈИМ ЛИЦИМА
 FAMILY VIOLENCE AGAINST ELDERLY 5

34. Др Соња ЛУЧИЋ
ПАТЕТНИ СПОРАЗУМИ У ФАРМАЦЕУТСКОЈ ИНДУСТРИЈИ
PATENT SETTLEMENTS IN THE PHARMACEUTICAL
INDUSTRY 5
35. Др Ангел РИСТОВ, Др Дејан МИЦКОВИЋ
ОБАВЕЗНО ЗАСТУПАЊЕ АДВОКАТА У ОСТАВИНСКОМ
ПОСТУПКУ: АКТУЕЛНА ПИТАЊА И ДИЛЕМЕ
MANDATORY REPRESENTATION OF THE LAWYER IN THE
PROBATE PROCEDURE: CURRENT ISSUES AND DILLEMAS 5
36. Др Срђан РАДУЛОВИЋ
„FALSE“ MANDATORY MEDICAL TREATMENTS
„НЕПРАВЕ“ МАНДАТОРНЕ МЕДИЦИНСКЕ ИНТЕРВЕНЦИЈЕ 5
37. Др Милена ПОЛОЈАЦ
ЈУНАЦ КОЈИ БОДЕ У ЗАКОНОПРАВИЛУ СВЕТОГА САВЕ И
БИБЛИЈСКО ПРАВО
THE GORING BULLOCK IN THE SERBIAN NOMOCANON
AND THE BIBLICAL LAW 5
38. Др Валентина ЦВЕТКОВИЋ-ЂОРЂЕВИЋ
ДА ЛИ ЈЕ РИМСКО ПРАВО ПОЗНАВАЛО
УСТАНОВУ ЗАСТУПАЊА?
DID ROMAN LAW RECOGNIZE THE CONCEPT
OF REPRESENTATION IN PRIVATE LAW? 5
39. Др Зоран ЈОВАНОВСКИ
МЕЂУНАРОДНО ПРАВО И ДИПЛОМАТИЈА
- ТРАНСНАЦИОНАЛНИ РЕЖИМИ SOFT LAW ПРАВА У ЕУ
INTERNATIONAL LAW AND DIPLOMACY TRANSNATIONAL
REGIME AS A SOFT LAW IN THE EU 5
40. Јована БЛЕШИЋ
ИМУНИТЕТ ДРЖАВА У САВРЕМЕНОМ
МЕЂУНАРОДНОМ ПРАВУ
THE IMMUNITY OF STATES IN CONTEMPORARY
INTERNATIONAL LAW 5

41. Ђорђе МАРИЛОВИЋ ПРИЛОЗИ АНАЛИЗИ ПРАВИЧНОСТИ ПОРЕЗА НА ДОХОДАК РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ CONTRIBUTION TO ANALYSIS OF REPUBLIC OF SRPSKA'S INCOME TAX EQUITY	5
42. Јована МИСАИЛОВИЋ ПРАВНА ПРИРОДА КОЛЕКТИВНОГ УГОВОРА О РАДУ THE LEGAL NATURE OF COLLECTIVE AGREEMENTS	5
43. Милица МИЏОВИЋ ОДГОВОРНОСТ ЗАПОСЛЕНОГ ЗА ШТЕТУ КОЈУ ПРОУЗРОКУЈЕ ПОСЛОДАВЦУ LIABILITY OF AN EMPLOYEE FOR THE DAMAGE CAUSED TO THE EMPLOYER	5
44. Мирјана ИВАЗ ЈАВНЕ НАБАВКЕ КАО ПРАВНА И ЕКОНОМСКА ИНСТИТУЦИЈА PUBLIC PROCUREMENT AS A LEGAL AND ECONOMIC INSTITUTION	5
45. Др Милица КОВАЧЕВИЋ, Др Марија МАЉКОВИЋ КРИВИЧНО ДЕЛО НАСИЉЕ У ПОРОДИЦИ И ПАНДЕМИЈА COVID-19 DOMESTIC VIOLENCE AND COVID-19 PANDEMIC	5

Др Валерио Масимо МИНАЈЕ

Доцент, Правни факултет, Универзитет ”Федерико II”, Напуљ, Италија

РИМ И КИНА НА ПУТУ СВИЛЕ: ПРВА СКИЦА

Резиме

Да би се реконструисали односи - стварни, замишљени или чак утопијски - између Рима и Кине, неопходно је прикупити и анализирати огроман број извора који долазе из много различитих области. Што се тиче ове перспективе, Пут свиле, који је метаисторијски концепт, представља незаобилазну тачку осматрања, јер су га вековима користили трговци, мисионари, војници и дипломате. Дакле, сучељавање две империје постало је у прошлости инструмент за међусобно познавање и самозаступање, док би у наше савремено доба могло бити кључ тумачења за разумевање геополитике „Нове велике игре“.

Кључне речи: Рим и Кина, пут(еви) свиле, царства, познавање и самозаступање, „Нова велика игра“

Valerio Massimo MINALE, Ph.D*

ROME AND CHINA ON THE SILK ROADS: A FIRST SKETCH

Abstract

In order to reconstruct the relations – real, imaginary or even utopian – between Rome and China it is necessary to collect and analyze a great number of sources, coming from many different fields. Concerning this perspective, the Silk Road(s), which is a meta-historical concept, represents an unavoidable observation point, used for centuries by merchants, missionaries, soldiers and diplomats. So, the confrontation between the two empires became in the past an instrument for a mutual acknowledgment and self-representation, while in our contemporary times it could be an interpretation key to understand the geopolitics of the “New Great Game”.

Key words: Roma and China, Silkroad(s), Empires, acknowledgment and self-representation, “New Great Game”

* Assistant Professor, Università degli Studi di Napoli Federico II, valeriomassimo.minale@unina.it

Др Борис БЕГОВИЋ*

ЗАБРАНА УТВРЂИВАЊА ЦЕНА У ДАЉОЈ ПРОДАЈИ: ПРАВО
КОНКУРЕНЦИЈЕ У ПОСТПАНДЕМИЈСКО (ДИГИТАЛНО) ДОБА

Апстракт

Циљ рада је да истражи економске ефекте које ствара утврђивање цена у даљој продаји у условима успона *online* трговине на мало, да размотри да ли је оправдан постојећи ригорозан однос (европског) права конкуренције према њему и да предложи смернице за промене на том плану. Показало се да утврђивање цена у даљој продаји, као одредба вертикалних уговора, може да доведе до увећања економске ефикасности, нарочито у погледу унапређења квалитета услуга трговине на мало, а успон *online* малопродаје не оспорава те резултате. Штавише, тај успон умањује потребу да се утврђивање цена у даљој продаји користи као механизам спровођења хоризонталних споразума, што значи да се умањује вероватноћа да ово вертикално ограничење има неповољне последице по конкуренцију. Због тога је потребно да се промени изричито ригорозан однос европског права конкуренције према овом механизму и то тако што би се увећава вероватноћа да рестриктивни споразуми који садрже ову одредбу буду изузети, а то се може постићи њиховим сврставањем на списак споразума на које се примењује групно изузеће вертикалних споразума. Домаћи прописи треба да се ускладе са (садашњим и будућим) европским, а пожељно би било да Комисија за заштиту конкуренције престане да изједначава утврђивање цена у даљој продаји са картелима, као најтежом повредом права конкуренције.

Кључне речи: утврђивање цена у даљој продаји, вертикални споразуми, *online* малопродаја, економска ефикасност, изузеће рестриктивних споразума.

* Редовни професор, Правни факултет Универзитета у Београду, begovic@ius.bg.ac.rs.

Boris Begović, Ph.D.

Full-time Professor, Faculty of Law, University of Belgrade

PROHIBITION OF THE RESALE PRICE MAINTENANCE:
COMPETITION LAW IN THE POST-PANDEMIC (DIGITAL) AGE

Abstract

The aim of the paper is to explore the effects of resale price maintenance in the time of the advent of online retailing, to consider whether the rigid attitude of the (European) competition law towards resale price maintenance is justified and to recommend the guidelines for the reform. It has been demonstrated that resale price maintenance as a clause of vertical agreements can generate economic efficiency, especially in regarding improvements of service quality of retailing and the advent of online retailing does not dispute these insights. Furthermore, that advent decreased the need for resale price maintenance to be used as the enforcement mechanism of horizontal agreements, hence the probability that it has adverse effects to competition is reduced. Accordingly, the rigid attitude of European competition law towards this clause should be altered by increasing the probability that the restrictive agreements with this clause are exempted, and that can be accomplished by adding them on the list of the vertical agreement on which the block exemption is applied. Domestic competition legislation should be harmonized with (incumbent and future) with European, and it would be desirable that the Commission for protection of Competition refrain from equalizing resale price maintenance with cartels, the most devastating violation of the competition law.

Key words: resale price maintenance, vertical agreements, online retailing, economic efficiency, restrictive agreements’ exemption.

Др Милош ВУКОТИЋ

Доцент, Правни факултет Универзитета у Београду

ОД КРУНИСАЊА ДО КОРОНАВИРУСА: ОСУЈЕЋЕЊЕ УГОВОРА И КОВИД-19

Апстракт

Овај рад је посвећен проблему немогућности остварења сврхе уговора услед непредвиђених новонасталих околности. У њему се истражују правила о немогућности остварења сврхе уговора у упоредноправној перспективи, приказује се историја њиховог настанка и покушавају се пронаћи њихови заједнички суштински елементи. Аутор разматра случајеве из енглеског, америчког и немачког права како би показао анатомију случајева осујећења сврхе уговора и значај те установе у постојећим условима глобалне пандемије новог коронавируса. Аутор закључује да ће установа осујећења уговора бити неопходна у многим случајевима како би се избегла неправична решења када испуњење уговорних обавеза није постало ни немогуће ни отежано, већ бесмислено у економском смислу због пандемије коронавируса и мера донетих у борби против ње. Аутор такође истиче значај флексибилности правила о немогућности остварења сврхе уговора – судови треба да имају овлашћење да измене уговор у светлу новонасталих околности и овлашћење да одреде правичну расподелу трошкова између странака, нарочито када се уговор мора раскинути.

Кључне речи: Немогућност остварења сврхе уговора. Промењене околности. *Clausula rebus sic stantibus*. Виша сила. Немогућност испуњења.

Miloš VUKOTIĆ, PhD*

FROM CORONATION TO CORONAVIRUS:
FRUSTRATION OF CONTRACT AND COVID-19

Abstract

This paper is dedicated to the problem of frustration of contractual purpose due to unforeseen new circumstances. It examines rules on frustration of purpose in a comparative perspective, outlines their historical development and attempts to identify their common core elements. The author discusses cases from English, US and German law in order to show the anatomy of cases of frustration of purpose and the relevance of this doctrine in today’s circumstances of a global pandemic of a new coronavirus. The author concludes that in many cases a doctrine of frustration of purpose will be necessary in order to avoid unjust outcomes when performance of contractual obligation has not become impossible or difficult, but rather commercially pointless due to the COVID-19 pandemic and the measures imposed to combat it. The author also underlines the importance of flexibility of rules on frustration – courts should have the power to amend contracts in light of new circumstances and the power to fairly distribute loss between the parties, especially in cases where a contract is terminated.

Key words: Frustration of purpose. Changed circumstances. Clausula rebus sic stantibus. Force majeure. Hardship.

* Assistant professor, University of Belgrade Faculty of Law, vukotic@ius.bg.ac.rs.

Др Миклош ТИХАНИ*

Давид ПАП*

ПРАВНИ ПОРЕДАК ТОКОМ ВАНРЕДНОГ СТАЊА У МАЂАРСКОЈ
ТОКОМ ЕПИДЕМИЈЕ COVID-19

Резиме

Да би успорио и ублажио ефекте коронавирусних инструмената који се раније нису користили, законодавац је користио институт увођења ванредног стања и у Мађарској. Природно, одредбе сличне суседним земљама учиниле су јединственим прилагођавањем мађарском уставном поретку, социјалним посебностима и институционалном уређењу. У Мађарској је 11. марта 2020. године први пут проглашена ванредно стање - апострофирана као посебан правни поредак у Основном закону Мађарске - према којој влада може издати уредбу о обустави примене одређених закона, може одступити од законских одредби и може предузети друге хитне мере. Сврха аутора рада је да представе свеобухватну слику правног система „нове стварности“ коју је у Мађарску донела пандемија коронавируса од почетка до данас, фокусирајући се на одредбе које ће се делимично или у потпуности бити примењиване од стране полиције.

Кључне речи: коронавирус, посебан правни поредак, ванредно стање, регулаторно управљање, полицијски задаци

* Dr. Miklós Tihanyi police major, PhD in Law, Senior Lecturer, University of Public Service (Budapest, Hungary), Faculty of Law Enforcement, Department of Public Safety ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-2692-5389> tihanyi.miklos@uni-nke.hu

* Dávid Papp police major, master instructor, University of Public Service (Budapest, Hungary), Faculty of Law Enforcement, Department of Public Safety ORCID: 0000-0002-7179-064X, papp.david@uni-nke.hu

Miklós TIHANYI, Ph.D*

Dávid PAPP*

EMERGENCY PHASE AS SPECIAL LEGAL ORDER IN HUNGARY
DURING THE EPIDEMIC CAUSED BY COVID-19

Abstract

In order to the deceleration and mitigation of the effects of the coronavirus instruments not previously used were used by the legislator in Hungary, too. Naturally, provisions similar to neighboring countries were made it unique to adapt to the Hungarian constitutional order, social peculiarities, and institutional set-up. In Hungary on 11 March, 2020 was the emergency phase – apostrophized as a special legal order in the Basic Law of Hungary – first promulgated, under which the government may issue a decree suspending the application of certain laws, may deviate from legal provisions, and may take other emergency measures. The purpose of the authors of the work is to present a comprehensive picture of the legal system of the "new reality" brought to Hungary by the coronavirus pandemic from the beginning to the present day by focusing on provisions to be implemented in part or in full by the police.

Keywords: coronavirus, special legal order, emergency phase, regulatory governance, police tasks

* Dr. Miklós Tihanyi police major, PhD in Law, Senior Lecturer, University of Public Service (Budapest, Hungary), Faculty of Law Enforcement, Department of Public Safety ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-2692-5389> tihanyi.miklos@uni-nke.hu

* Dávid Papp police major, master instructor, University of Public Service (Budapest, Hungary), Faculty of Law Enforcement, Department of Public Safety ORCID: 0000-0002-7179-064X, papp.david@uni-nke.hu

Др Јелена ЋЕРАНИЋ ПЕРИШИЋ*

Др Мирјана ГЛИНТИЋ*

ЕВРОПСКЕ ИНТЕГРАЦИЈЕ ЗЕМАЉА ЗАПАДНОГ БАЛКАНА У ВРЕМЕНУ НОВЕ РЕАЛНОСТИ

Апстракт

Европска унија и њене државе чланице, још од Самита у Солуну 2003. године, изражавају подршку европској перспективи региона Западног Балкана. Ипак, од тада је само једна земаља из региона постала чланица ЕУ – Република Хрватска. С тим у вези, Савет ЕУ је на састанку одржаном у новембру 2019. године донео одлуку да би требало преиспитати ефикасност преговора о приступању и евентуално их реформисати. Европска комисија је 5. фебруара 2020. предложила нову методологију проширења ЕУ под називом „Убрзање процеса приступања – кредибилна перспектива ЕУ за Западни Балкан“. Међутим, непосредно након тога, избила је глобална пандемија изазвана вирусом COVID-19, која и даље траје. Пандемија утиче на све сегменте привреде и друштва, укључујући и политику проширења ЕУ. Узимајући у обзир чињеницу колико се свакодневни живот променио од почетка пандемије, често се може чути да живимо у времену нове реалности. Овај рад представља покушај да се размотре европске интеграције земаља Западног Балкана у времену нове реалности. У раду ће најпре бити представљен положај земаља из региона Западног Балкана у процесу европских интеграција. Након тога биће анализирана нова методологија проширења ЕУ, њени критеријуми и инструменти за њихово остварење. Напоследку ће бити испитани изазови са којим се суочавају земље Западног Балкана у процесу европских интеграција, нарочито у времену нове реалности.

Кључне речи: земље Западног Балкана, европске интеграције, Европска унија, нова методологија проширења ЕУ, нова реалност.

* Виши научни сарадник Института за упоредно право у Београду, ceranicj@gmail.com

* Научни сарадник Института за упоредно право у Београду, mirjanaglitic@yahoo.com

Jelena ČERANIĆ PERIŠIĆ, Ph.D

Associate Professor, Senior research fellow, Institute of Comparative Law,
Belgrade

Mirjana GLINTIĆ, Ph.D

Research fellow, Institute of Comparative Law, Belgrade

EUROPEAN INTEGRATIONS OF THE WESTERN BALKANS COUNTRIES IN THE TIME OF THE NEW REALITY

Summary

The European Union and its Member States have consistently, since the Thessaloniki Summit in June 2003, expressed their support for the European perspective of the Western Balkans. However, since then, only one country from the Western Balkans region became the EU Member State. It was the Republic of Croatia that joined the EU in July 2013. Therefore, at the Council’s meeting in November 2019, there was a common understanding of the usefulness of examining the effectiveness of the accession negotiation process. Consequently, on 5 February 2020, the European Commission issued Communication proposing a new enlargement methodology named “Enhancing the accession process – A credible EU perspective for the Western Balkans”. However, shortly afterwards, a global pandemic caused by the Covid 19 began. This ongoing pandemic affects all segments of the economy and society, including EU enlargement policy. This paper presents an attempt to examine European integrations in the Western Balkans countries in the time of the new reality. After short introductory notes, the paper gives an overview of the position of Western Balkans countries in the European integration process. Thereafter, the paper focuses on a new enlargement methodology, its criteria, and instruments for achievement of these criteria. Finally, the paper analysis the challenges that the Western Balkans countries have been facing on their path to the European Union, especially in the time of the new reality.

Kew words: Western Balkan countries, European integrations, European Union, new enlargement methodology, new reality.

Др Татјана ГЕРГИНОВА

Ванредни професор, Факултет безбедности у Скопљу, Универзитет ”Св. Климент Охридски” – Битољ, Северна Македонија

ПРИКУПЉАЊЕ ОБАВЕШТАЈНИХ ПОДАТАКА У САВРЕМЕНИМ ГЛОБАЛНИМ УСЛОВИМА

Резиме

У овом раду аутор анализира методе прикупљања обавештајних података и објашњава улогу обавештајних служби у борби против савремених претњи и изазова у националним државама. Обавештајна служба је специјализовани део државног апарата који прикупља, класификује, анализира, оцењује и представља државном руководству податке, процене и предлоге политичког, војног, економског, културног и другог карактера, који се односе на виталне државне интересе и циљева, ангажује се у извођењу осталих примљених од државног руководства, повезаних са постизањем стратешких националних циљева и заштите сопствених интереса. У овом раду аутор анализира политику прикупљања обавештајних података као обавештајне компоненте која започиње познавањем или проучавањем државе и њених унутрашњих и спољних политика. Политика прикупљања обавештајних података има за циљ заштиту виталних, националних вредности и интереса сопствене државе, прикупљање података и информација као средство надгледања тајни сопствене државе и организовање активности за спречавање продора страних обавештајних служби, проучавање и сузбијање свих облика страних тајних субверзивних активности.

Кључне речи: обавештајни подаци, обавештајне службе, метода прикривеног посматрања, метода прикривеног надзора

Tatjana GERGINOVA, Ph.D*

INTELLIGENCE IN MODERN GLOBAL CONDITIONS

Abstract

In this paper, the author will analyze the need for intelligence and the role of intelligence services in combating contemporary threats and challenges in a nation state. In the introductory part of the paper, the author scientifically defines the term intelligence. The author further identifies the covert methods used by the intelligence service in its work. The content will be prepared on the basis of analysis of scientific literature and using electronic content. In the preparation of the content of the paper, the author will apply the general scientific methods: the descriptive method, the normative method and the method of content analysis as a separate scientific method.

Key words: intelligence, intelligence services, the method of covert observation, the method of covert surveillance, the method of covert scientific research

* Associate professor, Faculty of Security in Skopje - Sv. Kliment Ohridski - Bitola, tanjagerginova@gmail.com

Др Весна СТОЈКОВСКА СТЕФАНОВСКА

Ванредни професор, Факултет безбедности - Скопље,

Универзитет ”Св. Климент Охридски” Битољ, Северна Македонија

УТИЦАЈ COVID-19 НА ВУЛНЕРАБИЛНУ ПОПУЛАЦИЈУ

Резиме

COVID-19 од самог почетка, у научној и стручној расправи почело је да се отвара више питања која се односе како на праксу људских права током ове кризе, тако и на појаву нових облика злочина који злоупотребљавају читаву хаотичну ситуацију у своју корист. А то опште стање хаоса и панике постаје још беспомоћније и ризичније за рањиве категорије грађана: лишене слободе, особе у притвору, жртве, сиромашне, бескућнике, мигранте. Зашто? Јер је њихова ионако крхка ситуација, која у великој мери зависи од функционисања система, милости и хуманости, сада на ивици провалије због мобилизације институционалног система да се избори са кризом COVID-19. У ствари, та мобилизација у великој мери занемарује друге услуге свакодневне подршке према осетљивим групама. И будно око невладиног сектора, праћено медијским извештавањем, почело је да открива недостатак бриге и немара неких државних влада. На површини се појављују неке слабости у институционалним системима повезане са остваривањем одређених људских права, које су откриле двоструке вредности и стандарде према бризи и заштити одређених категорија грађана. Наиме, криза COVID-19 отворила је многа питања везана за заштиту жртава злочина која се одвија иза затворених врата у ситуацији када постоји смањено функционисање социјалних служби и служби за спровођење закона. Даље, забрињавајућа питања су заштита бескућника, зависника и других рањивих категорија које имају већу потребу за заштитом у оваквим и сличним здравственим кризама и пандемијским ситуацијама. Претходно изражене забринутости у вези са осетљивим категоријама грађана и њиховом ситуацијом и заштитом током ЦОВИД-19 анализиране су у овом раду.

Кључне речи: пандемија, здравствена криза, ограничење, рањиве популације.

Vesna STOJKOVSKA STEFANOVSKA, Ph.D*

THE IMPACT OF COVID 19 ON VULNERABLE POPULATIONS

Abstract

COVID - 19 pandemic from the very beginning, in the scientific and professional debate began to open some questions related to both, the practice of human rights during this crisis, and the emergence of new forms of crime. And that general state of chaos and panic, which lead to economic crisis, becomes even more chaotic and panic for the vulnerable populations: deprived of the liberty, people in custody, victims, poor, homeless, migrants. Why? Because their already fragile situation, which largely depends on the functioning of the system, on mercy and humanity, now is on the edge of the abyss due to the mobilization of the institutional system to deal with the COVID - 19 crisis. In fact, that mobilisation, in great extent, neglects the regular daily support services towards vulnerable people. And the watchful eye of the NGO sector, accompanied by media coverage, has begun to reveal lack of care and negligence by certain state governments. On the surface come up some weaknesses within the institutional systems related to the exercise of certain human rights, which revealed the dual values and standards in regards to care and protection of certain categories of citizens. Namely, the COVID-19 crisis opened many issues related to the protection of victims of crimes that take place behind closed doors because functioning of the social services is in great extent reduced. Furthermore, concerning issues are the protection of homeless, addicts and other vulnerable categories that have a greater need for protection in such and similar health crisis and pandemic situations.

Previous raised concerns related to the vulnerable categories of citizens and their situation and protection during the COVID-19 will be the subject matter of this paper.

Keywords: pandemic, health crisis, restriction, vulnerable populations.

*Associate professor at the Faculty of Security – Skopje, University “St. Kliment Ohridski” Bitola, vstefanovska77@gmail.com.

Др Биљана ТОДОРОВА

Ванредни професор, Правни факултет Универзитета ”Гоце Делчев”

Штип, Република Северна Македонија

ПРАВО НА ПЛАЋЕНО БОЛОВАЊЕ КАО ПРАВО СОЦИЈАЛНОГ ОСИГУРАЊА И ПАНДЕМИЈА КОРОНАВИРУСА

Резиме

Као саставни део свеобухватног система социјалног осигурања, пандемија COVID-19 скренула је велику пажњу на значај накнада за болест. Плаћено боловање - право на плаћено одсуство када је радник превише болестан за рад или омогућавање раднику да брине о болесном члану породице – представља гарантовано људско право. Боловања (или плаћена боловања) плаћају се као одсуство са посла које радници могу искористити да остану код куће како би решили своје здравствене потребе без губитка зараде. Боловање може укључивати дан менталног здравља и одласка са посла на заказани преглед код лекара. Плаћено боловање је одиграло кључну улогу у заштити прихода, здравља и радних места током кризе на тржишту рада узроковане болешћу COVID-19. Право на плаћено боловање као право из социјалног осигурања може играти улогу која превазилази своју основну функцију у заштити болесних радника током здравствене пандемије и накнадне економске кризе. Циљ рада је да анализира изазове плаћеног боловања током читаве пандемије коронавируса у Републици Северној Македонији. Чланак закључује да плаћено боловање као право социјалног осигурања може бити посебно ефикасно средство током пандемије.

Кључне речи: запослење, послодавац, социјално осигурање, социјална права.

Biljana TODOROVA, Ph.D*

THE RIGHT OF PAID SICK LEAVE AS SOCIAL INSURANCE RIGHT
AND THE CORONAVIRUS PANDEMIC

Abstract

As an integral part of a comprehensive social security system, the COVID-19 crisis drew major attention to the relevance of sickness benefits. Paid sick leave – the right to paid time off when a worker is too ill to work or to enable a worker to care for an ill family member – is enshrined under human rights law. Sick leave (or paid sick days or sick pay) is paid time off from work that workers can use to stay home to address their health needs without losing pay. Sick leave can include a mental health day and taking time away from work to go to a scheduled doctor's appointment. It has played a key role in protecting incomes, health and jobs during a health-driven labour market crisis. As social insurance right, paid sick leave can play a role well beyond its core function to protect sick workers during a health pandemic and subsequent economic crisis. The aim of the paper is to analyze the challenges of paid sick leave throughout the coronavirus pandemic in the Republic of North Macedonia. The paper concludes that paid sick leave as social insurance right can be a particularly effective tool during the pandemic.

Key words: employer, social security, social rights.

* Assoc. Prof., Faculty of Law, University "Goce Delcev" – Shtip, „Krste Misirkov“ No.10-A P.O. Box 201, Shtip 2000, Republic of North Macedonia, biljana.todorova@ugd.edu.mk

Др Марија Герникховна РЕШНИАК
Факултет за међународно право Московског државног Универзитета за
међународне односе, Москва, Русија

ВАЖЕЊЕ КРИВИЧНОГ ЗАКОНА У ПРОСТОРУ: ОДАБРАНИ
ПРОБЛЕМИ МЕЂУНАРОДНЕ САРАДЊЕ У БОРБИ ПРОТИВ ЗЛОЧИНА
У ДИГИТАЛНОМ ОКРУЖЕЊУ

Резиме

Овај чланак подељен је на истраживање одређених проблема међународне сарадње у борби против криминалитета, укључујући и оне у дигиталном окружењу повезаних са недостацима актуелног кривичног законодавства. Чланак је анализирао одредбе кривичног законодавства Руске Федерације и низа земаља Заједнице независних држава (ЗНД) које одређују правила за примену кривичног закона у свемиру, у смислу потенцијалне способности оптимизације међународне сарадње у борби против криминалитета. На основу истраживања, аутор формулише и оправдава предлоге о изводљивости интегрисања кривичног законодавства земаља ЗНД у кривично законодавство других земаља. Ови предлози имају за циљ стварање неопходних предуслова за кривично право које се протеже на транснационалне злочине које карактерише дигитализација механизма примене и извршења кривичних дела на територијама различитих држава. **Кључне речи:** кривично право, примена кривичног права у свемиру, дигитализација, сајбер простор, борба против криминалитета.

Maria Genrikhovna RESHNYAK, Ph.D*

THE OPERATION OF THE CRIMINAL LAW IN SPACE:
SELECTED PROBLEMS OF INTERNATIONAL COOPERATION IN THE
FIGHT AGAINST CRIME IN THE DIGITAL ENVIRONMENT

Abstract

This article is divided into the research of certain problems of international cooperation in combating crime, including ones in the digital environment connected with the omissions of current criminal legislation. The article was analyzed the Russian Federation and a number of CIS countries criminal legislation provisions that determine the rules for the operation of criminal law in the space, in terms of the potential ability to optimize international cooperation in combating crime. Based on the research, the author formulates and justifies the proposals on the feasibility of integrating the criminal legislation of the CIS countries into criminal legislation of other countries. These suggestions are aimed at forming the necessary prerequisites for criminal law extending to transnational crimes characterized by the digitalization of the implementation mechanism and crime commission on the territories of different states.

Key words: criminal law, the operation of criminal law in space, digitalization, cyberspace, combating crime.

* Associate Professor, University of the MFA of Russia, Faculty of International Law Moscow State University for International Relations (MGIMO), Criminal Law, Criminal Procedure and Criminalistics Chair, m.reshnyak@odin.mgimo.ru

 <https://orcid.org/0000-0002-7281-8149>

Др Кристина Александровна КРАСНОВА
Доцент, Државни Универзитет Правосуђа, Москва, Русија

РУСКО ПРАВОСУЂЕ У ПЕРИОДУ НОВЕ РЕАЛНОСТИ

Резиме

Релевантност студије покреће чињеница да COVID-19 и даље представља кључни проблем у Русији. Руско правосуђе такође је трансформисано због мера ограничења слободе кретања. Сврха овог рада је да пружи анализу утицаја ограничења због пандемије на правосудни систем и широко распрострањено увођење дигиталне технологије у рад судова у Русији.

Кључне речи: правда, кривични поступак, приступ правди, социјално дистанцирање, електронско управљање

Kristina Aleksandrovna KRASNOVA, Ph.D*

RUSSIAN JUSTICE IN THE PERIOD OF NEW REALTY

Abstract

The relevance of the study is propelled by the fact that COVID-19 remains a pressing problem in Russia. Russian Justice has also been transformed due to the quarantine. The purpose of this study is to provide a detailed analysis of the impact of pandemic restrictions on justice and a widespread introduction of digital technology in courts` activity.

Key words: justice, criminal procedure, access to justice, social distancing, electronic management.

* Assistant Professor, Department of Criminal Law, Russian State University of Justice, krasnova.spb.rpa-mu@mail.ru

Др Наташа СТОЈАНОВИЋ*

ШТА ПРЕДВИЂА ЗЕЛЕНА АГЕНДА ЗА ЗАПАДНИ БАЛКАН?

Апстракт

Албанија, Северна Македонија, Србија, Црна Гора и Федерација Босна и Херцеговина - државе Западног Балкана, суочавају се са многобројним изазовима: природним катастрофама; климатским променама; великим загађењем ваздуха, воде и земљишта; енормним губитком биолошке разноврсности; прехранбеним ланцем који штети животној средини и здрављу људи; ниским економским растом, једним делом проузрокованим линеарном економијом која прекомерно троши природне ресурсе; заосталим енергетским и транспортним сектором, итд. Европска унија, свесна чињенице да Европским зеленим договором амбициозно постављен циљ – климатска неутралност европског континента, не може бити остварен независно од стања животне средине у региону Западног Балкана, али и тога да је прекопотребно економско јачање простора Западног Балкана, како би се он што безболније привредно приближио Европској унији, припремила је Зелену Агенду за Западни Балкан, Смернице за њено спровођење и Економски и инвестициони план за Западни Балкан. Ради се о стратешким документима који државама Западног Балкана треба да помогну у зеленој трансформацији привреде и друштва. У раду аутор анализира решења садржана у овим актима, са циљем да проникне у њихов смисао и утврди у којој мери она заиста могу допринети заштити животне средине и економском опоравку региона Западног Балкана.

Кључне речи: Зелена агенда, декарбонизација, кружна економија, одрживи прехранбени систем, биодиверзитет.

* Редовни професор, Правни факултет Универзитета у Нишу, natasa@prafak.ni.ac.rs

Nataša STOJANOVIĆ, LL.D.

Full-time Professor, Faculty of Law, University of Niš

WHAT IS ENVISAGED FOR THE WESTERN BALKANS BY THE GREEN AGENDA?

Summary

The five countries of the Western Balkans Albania, North-Macedonia, Serbia, Montenegro, and Bosnia and Herzegovina have been faced with numerous challenges: natural disasters; climatic changes; big air, water and soil pollution; enormous loss of biodiversity; food chain adversely affecting environment and human health; low economy growth, partially caused by linear economy excessively consuming natural resources; obsolete energy and transportation sectors, etc. The European Union, being aware of the fact that the goal ambitiously set by the European Green Deal - climate neutrality of the European continent - cannot be realized independently of the environmental state in the Western Balkans region, as well as that economic strengthening of the Western Balkans areas is all-important for their economic convergence to the European Union, prepared the Green Agenda for the Western Balkans, the Guidelines for its Implementation, and an Economic and Investment Plan for the Western Balkans. These are strategic documents supporting the Western Balkans countries in their economic and social green transformation. In the paper, the author analyses the solutions contained therein, with a goal to penetrate their sense and find out to what extent they can really contribute to environmental protection and economic recovery of the Western Balkans region.

Key words: Green agenda, decarbonisation, circular economy, depollution, sustainable food system, biodiversity.

Др Олга ЈОВИЋ-ПРЛАИНОВИЋ*

МЕЂУНАРОДНИ СТАНДАРДИ О НАСИЉУ У ПОРОДИЦИ ТОКОМ
ПЕРИОДА ПАНДЕМИЈЕ COVID - 19

Апстракт

Превентивне мере у циљу побољшања здравственог стања становништва узроковале су драстичне случајеве породичног насиља, због чега је, по мишљењу ауторке, онемогућено успостављање равнотеже између права, интереса и вредности појединаца и интереса јавног здравља. Сузбијање ширења вируса примењеним мерама у сврху превенције здравља, у условима заразе, карантин и изолација, погодиле су стварању окружења за пораст и ескалацију насилничког понашања између чланова породице.

У периоду здравствене кризе уживање појединачних људских права и слобода може бити ограничено јавним интересом, међутим, одговорност државе за кршење људских права подразумева предузимање свих неопходних мера како би се спречило кршење људских права (насиље у породици је вид кршења људских права!) и санкционисање одговорних. Предмет анализе је тим поводом усмерен на поштовање обавезујућих међународних и регионалних инструмената о заштити од насиља у породици, те на праксу Европског суда за људска права, инструменте којима су успостављени стандарди у области заштите од насиља у породици.

Кључне речи: насиље у породици; здравствена криза; јавно здравље; карантин; изолација.

* Редовни професор, Универзитет у Приштини са привременим седиштем у Косовској Митровици, Правни факултет, olga.jovic@pr.ac.rs

Olga JOVIĆ-PRLAINOVIĆ, Ph.D.*

INTERNATIONAL STANDARDS ON DOMESTIC VIOLENCE DURING
THE COVID – 19 PANDEMIC

Summary

The preventive measures aimed to improving the population health have caused drastic cases of domestic violence which has prevented the establishment of a balance between the rights, interests and values of individuals and the interests of public health. Suppression of virus spread by applied measures for the purpose of health prevention regarding conditions of infection, quarantine and isolation, favored the creation of environment for the growth and escalation of violent behavior among family members.

In times of health crisis, the enjoyment of individual human rights and freedoms may be limited by the public interest, however, state responsibility for human rights violations implies taking all necessary measures to prevent human rights violations (domestic violence is a form of human rights violations) and sanction those responsible. The subject of the analysis on that occasion is aimed at respecting binding international and regional instruments on protection from domestic violence and the practice of the European Court of Human Rights, instruments that have established principles in the field of protection against domestic violence.

Key words: domestic violence; health crisis; public health; quarantine; isolation.

* Full-time professor, University of Priština in Kosovska Mitrovica, Faculty of Law, olga.jovic@pr.ac.rs.

Др Гордана ДАМЈАНОВИЋ*

ПАТЕНТНА ЗАШТИТА ФАРМАЦЕУТСКИХ ПРОИЗВОДА СА
ПОСЕБНИМ ОСВРТОМ НА ПАТЕНТНУ
ЗАШТИТУ ВАКЦИНА

Апстракт

Фармацеутски производи су специфични по својој намени, они служе лечењу и побољшању здравља становништва. Будући да се у њихова истраживања и развој улажу огромна средства и очекује велики профит, под притиском фармацеутске индустрије успостављена је њихова патентна заштита. Фармацеутски производи се разликују од осталих предмета патентне заштите, с обзиром да је процедура добијања лекова дуготрајна, скупа и ризична. Негативан утицај монопола патената се у периоду криза, попут пандемије COVID-19, може превазићи применом института принудне лиценце. Имајући у виду брзину ширења вируса у свету, могло се очекивати да ће потражња за вакцином против COVID а, која се данас сматра најефикаснијим средством за сузбијање вируса, бити већа од потражње. Због тога се намеће питање, зашто су се земље попут САД-а, Канаде, Јапана, Велике Британије, Швајцарске и ЕУ, успротивиле, у оквиру СТО, предлогу Јужне Африке и Индије за примену института принудне лиценце у складу са TRIPS-ом? Да ли је оправдано игнорисање захтева наведених земаља, у тренутку када би одрицање од монопола над вакцинама против COVID-а, значило давање приоритета људским животима у односу на остваривање профита неколико фармацеутских компанија?

Кључне речи: проналазак, патент, фармацеутски производи, вакцине, принудна лиценца

* Доцент, Универзитет у Приштини са привременим седиштем у Косовској Митровици, Правни факултет, gordana.damjanovic@pr.ac.rs

Gordana DAMJANOVIĆ, Ph.D

University of Pristina in Kosovska Mitrovica, Faculty of Law,

PATENT PROTECTION OF PHARMACEUTICAL PRODUCTS WITH
SPECIAL REFERENCE TO VACCINE PATENT PROTECTION

Summary

Pharmaceutical products are specific in their purpose. They are used to treat and improve the health of the population. Since huge resources are invested in their research and development and therefore large profits are expected, their patent protection has been established under the pressure of the pharmaceutical industry. Pharmaceutical products differ from other patent protection subjects since the procedure for producing drugs is long, expensive, and risky. The negative impact of patent monopolies in times of crisis, such as the COVID-19 pandemic, can be overcome by applying the institute of compulsory licensing. Given the virus transmission rate worldwide, it could be expected that the demand for the vaccine against COVID, which is considered the most effective means of combating the virus, will exceed the supplies. Therefore, the question arises, why did countries such as the USA, Canada, Japan, Great Britain, Switzerland, and the EU oppose the proposal made by South Africa and India within the WHO for the application of the compulsory license institute in accordance with TRIPS? Is ignoring the demands of these countries justified at a time when giving up the monopoly on vaccines against COVID would mean giving priority to human lives over the profits of several pharmaceutical companies?

Key words: invention, patent, pharmaceutical products, compulsory license.

Др Зоран ЋИРИЋ*

СУДСКО-ПСИХИЈАТРИЈСКА ИСКУСТВА У ВРЕМЕНУ ИЗМЕЊЕЊЕ РЕАЛНОСТИ УСЛЕД ЕПИДЕМИЈЕ COVID-19

Апстракт

Епидемија КОВИД 19 је својим обележјима значајно утицала на измену модела индивидуалног, друштвеног, институционалног, па и глобалног функционисања, да су све чешће у употреби појмови нове или измењене реалности. Међу њима су и промене на нивоу здравља, пре свега телесног, али и менталног, посебно са аспекта потенцијалних будућих неповољних реакција у ситуацији пролонгираног стреса, стрепње и неизвесности.

Све ово утицало је и на измене у раду и организацији правосудних органа, а у склопу тога и на измену активности и одређене проблеме са којима су се срели и судски психијатри.

Рад има превасходни циљ да прикаже практична искуства судских психијатара у току трајања епидемије COVID-19, како са становишта измена које су биле објективно условљене, тако и са становишта неадекватног, па и нестручног поступања неких форензичких психијатара и психолога, али и неадекватног поступања органа поступка, чак до мере да је њиховим одлукама чињена повреда законских одређења.

Осим приказа конкретних правосудних ситуација, рад је конципиран тако да укаже на одређене пропусте и грешке учесника у поступку и створи практичну основу за даље теоријско истраживање изнетих проблема, као и за налажење начина да се исти превазиђу.

Кључне речи: судска психијатрија, експертиза, епидемија COVID-19

*Редовни професор, Правни факултет Универзитета у Нишу, cira@prafak.ni.ac.rs

Prof. Zoran ĆIRIĆ, MD

Full-time Professor, Faculty of Law, University of Niš

FORENSIC-PSYCHIATRIC EXPERIENCE IT TIME OF CHANGED REALITY DUE TO EPIDEMIC COVID-19

Summary

The epidemic of COVID 19 is, with its characteristics, a significant influence on change of model of individual, social, insitutional and even global functionig, so that all the frequencies are in the use of the terms new or changed reality. Among them are changes in the level of healt, primarily psychical, but also mental, especially from the aspect of potential future immobile reactions in situations of delayed stress, fear and uncertainty.

All this influenced the changes in the work and organization of judicial institutions, and within that, the change in activities and certain problems that forensic psychiatrists also encountered.

The main goal of this paper was to present the practical experiences of forensic psychiatrists during epidemic Covid 19, both form the standpoint of changes that were objectively conditioned, and from the standpoint of inadequate and unprofessional conduc of some forensic psychiatrists and psychologists, but also inadequate conduct of proceedings, even to the extent that their decisions violeted legal provisions.

In addition to presenting specific judicial situations, the paper is designed to point out certain omissions and mistakes of participants in the procedure and create a pracital basis for further theoretical researches of the presented problems, as well as for finding ways to overcome them.

These situations are presented with the primary aim to show the problems and difficulties, as well as to create better condtions for solving tehm, which would allow the activity of forensic psychiatrists in accordance with the rules of the profession and possibly improve the legal regulations to achieve better quality and more objective forensic psychiatric activities.

Key words: forensic psychiatry, expertises, epidemic COVID 19

Др Љепосава ИЛИЈИЋ*

ЗАТВОРСКИ СИСТЕМ ТОКОМ ПАНДЕМИЈЕ COVID-19

-Осврт на права осуђеника на здравствену заштиту
и ефекте пандемије на ментално здравље осуђеника-

Апстракт

Пандемија Covid-19 представља један од највећих изазова јавног здравља у данашњем времену. Осуђеници представљају популацију са знатно већом преваленцијом физичких и психијатријских морбидитета и учесталијим негативним исходима због преурађене смрти или самоубиства, у поређењу са општом популацијом. Затворске установе широм света, суочавају се са бројним изазовима у спречавању ширења вируса међу осуђеничком популацијом. Утврђени принципи попут физичког дистанцирања, раног идентификовање случајева, заштите најугроженије популације и медицинског третмана примењеног код оних који су заражени, имају исте бенефите и код затворске популације као и код опште популације. Међутим, осигурање и примена ових мера у рестриктивној средини, као што је затворска, је изузетно тешко.

С друге стране, пренасељеност затвора, као већ одавно присутан проблем у бројним земљама, ствара додатне потешкоће у спровођењу мера које треба да осигурају спречавање ширења вируса. Мере које се спроводе у циљу контролисања ширења вируса, као што је изолација, повезана је са психолошким стресом, који је посебно наглашен код осуђеника у виду осећаја немоћи. Додатно, ограничење или потпуно укидање посета, представља додатни извор патње за све осуђенике. Осуђеници задржавају право на паритет медицинске неге и право на телесни интегритет упркос ограничењима у њиховој слободи, међутим, остваривање овог права, отежано је у условима пандемије.

Кључне речи: осуђеници, пандемија, право на здравствену заштиту, ментално здравље осуђеника

*Научни сарадник, Институт за криминолошка и социолошка истраживања, Београд. lelalela_bgd@yahoo.com

Ljeposava ILIJIĆ, Ph.D

Research Associate, Institute of Criminological and Sociological research,
Belgrade

PRISON SYSTEM DURING THE COVID-19 PANDEMIC

A review of convicts' rights to health care and
the effects of the pandemic on the mental health of convicts

Summary

The Covid-19 pandemic represents one of the greatest public health challenges today. Convicts represent a population with a significantly higher prevalence of physical and psychiatric morbidities and more frequent negative outcomes due to premature death or suicide, compared to the general population. Prisons around the world face a number of challenges in preventing the spread of the virus among the convicted population. Established principles such as physical distancing, early identification of cases, protection of the most vulnerable population and medical treatment applied to those infected, have the same benefits in the prison population as in the general population. However, securing and enforcing these measures in a restrictive environment, such as prison, is extremely difficult.

On the other hand, prison overcrowding, as a long-standing problem in many countries, creates additional difficulties in implementing measures to ensure that the spread of the virus is prevented. Measures taken to control the spread of the virus, such as isolation, are associated with psychological stress, which is particularly pronounced in convicts in the form of feelings of helplessness. In addition, the restriction or complete abolition of visits is an additional source of suffering for all convicts. Convicts retain the right to medical care parity and the right to bodily integrity despite restrictions on their freedom, however, exercising this right is hampered in a pandemic.

Keywords: convicts, pandemic, right to health care, mental health of convicts

Др Драгана ЂОРИЋ*

ПРОМЕНА ХИЈЕРАРХИЈЕ ВРЕДНОСТИ У ТОКУ ВАНРЕДНОГ СТАЊА
У РЕПУБЛИЦИ СРБИЈИ 2020. ГОДИНЕ

Апстракт

Аксиологија је наука која се бави вредностима, њиховом појмовним одређењем и важношћу које оне имају за живот и развој како појединца, тако и целог друштва. Вредности су један од кључних разлога настанка права, поред потребе да се неки друштвени односи уреде и регулишу на одређени начин и тиме успостави ред у заједници. Вредности су значајан материјални извор права јер нормотворца у свакој заједници усмеравају, инспиришу и коригују приликом регулације друштвених односа. У раду се бавимо сумарно само једном вредношћу, слободом и то у специфичном контексту - њеног ограничавања током ванредног стања у Републици Србији 2020. године, проглашеним услед постојања пандемије коронавируса. У тим околностима дошло је до промене у врху хијерархије вредности па је слобода, иако постављена као најзначајнија и друштвена и правна вредност уступила своје место вредности здравља и његовог очувања.

Кључне речи: слобода, ограничење, ванредно стање, пандемија

* Доцент Правног факултета Универзитета у Новом Саду, dragancica2@gmail.com

Dragana ČORIĆ, Ph.D

Assistant Professor, Faculty of Law, University of Novi Sad

CHANGE OF THE HIERARCHY OF VALUES DURING THE STATE OF
EMERGENCY IN THE REPUBLIC OF SERBIA IN 2020

Summary

Axiology is a science that deals with values, their conceptual definition and the importance they have for the life and development of both the individual and society as a whole. Values are one of the key reasons for the emergence of law, in addition to the need to regulate and regulate some social relations in a certain way and thus establish order in the community. Values are an important material source of law because In this paper, we deal with only one value, freedom, and that in a specific context - its limitation during the state of emergency in the Republic of Serbia in 2020, declared due to the existence of a coronavirus pandemic. In these circumstances, there was a change in the top of the hierarchy of values, so that freedom, although set as the most important social and legal value, gave way to the value of health and its preservation.

Key words: freedom, restriction, state of emergency, pandemic

Богдана СТЈЕПАНОВИЋ *

ВАКЦИНАЦИЈА И СЛОБОДА КРЕТАЊА

Апстракт

Почетком марта 2020. године Светска здравствена организација је COVID - 19 прогласила глобалном пандемијом. У циљу спречавања ширења заразе затражили су од држава да предузму хитне и оштре акције. Владе широм света предузеле су строге мере те су поред мера као што су друштвено удаљавање и ношење маски ограничиле и слободу кретања својих грађана. Границе држава, а негде и провинција, округа па и градова биле су затворене. Уследили су карантини који трају и до данас, а који ометају или потпуно онемогућавају слободно кретање људи. Слобода кретања као људско право које је заштићено националним и међународним правом је било и даље јесте крајње доведено у питање.

Са појавом првих вакцина против COVID - 19 почело је масовно вакцинисање становништва држава широм света. Вакцинисање се до сада спроводи на добровољној бази, али постоје индиције да то неће бити тако у периоду који долази. На такав закључак наводи пример Француске у којој је крајем прошле године представљен нацрт закона према коме грађани који нису примили вакцину против COVID- 19 неће моћи да имају слободан приступ многим јавним местима као и јавном превозу, с тим да је предвиђено да ће о питањима даљих ограничења приступа одређеним местима лица која нису вакцинисана одлучивати премијер без могућности да ту одлуку ревидира парламент. Овакво решење је наишло на озбиљна противљења истичући да оно представља нарушавање не само слободе избора и одлучивања о сопственом животу и здрављу већ и основног права на слободу кретања грађана. Као пропратни моменат идеје о ограничењу приступа одређеним местима лицима која нису вакцинисана јавља се и идеја увођења пасоша о вакцинацији као доказа да је одређено лице вакцинисано.

Кључне речи: COVID - 19, вакцинација, слобода кретања, ограничења слободе кретања, вакцинациони пасош.

* Истраживач сарадник, Институт за упоредно право у Београду, b.stjepanovic@iup.rs

Bogdana STJEPANOVIĆ

Research Associate, Institute of Comparative Law, Belgrade

VACCINATION AND FREEDOM OF MOVEMENT

Summary

At the beginning of March 2020, the World Community declared COVID-19 global pandemic. In order to prevent the spread of the infection, they asked the states to take urgent and sharp actions. Governments around the world have taken strict measures and, in addition to measures such as social distancing and wearing protecting masks, have restricted the freedom of movement of their citizens. The borders of the states, and sometimes the provinces, districts and even cities, were closed. This was followed by quarantines that continue to this day, and which hinder or completely prevent the free movement of people. Freedom of movement as a human right protected by national and international law has been and still is ultimately questioned.

With the appearance of the first vaccines against COVID-19, mass vaccination of the population of countries around the world began. Vaccination has so far been carried out on a voluntary basis, but there are indications that this will not be the case in the coming period. We make this prediction because of France, which presented a draft law at the end of last year, according to which citizens who have not received the vaccine against COVID-19 will not be able to have free access to many public places and public transport, with the provision that further restrictions on access to certain places for persons who have not been vaccinated are decided by the Prime Minister without the possibility for the decision to be revised by the Parliament. Such a solution met with serious opposition, emphasizing that it represents a violation not only of the freedom of choice and decision-making about one's own life and health, but also of the basic right to freedom of movement of citizens. As an accompanying moment of the idea of restricting access to certain places to persons who have not been vaccinated, the idea of introducing a passport on vaccination appears as proof that a certain person has been vaccinated.

Key words: COVID-19, vaccination, freedom of movement, restriction of freedom of movement, green health passports.

Др Викторија СЕРЖАНОВА*

САВРЕМЕНЕ ВРСТЕ И МОДЕЛИ
ИНСТИТУЦИЈЕ ОМБУДСМАНА

Резиме

Ефикасна заштита права и слобода гарантованих појединцу сматра се једним од најважнијих задатака и циљева демократских држава. Изгледа да су институције типа омбудсмана постале један од довољних инструмената за контролу активности јавне управе, чувајући добро управљање и тиме штитећи људска права. Стога су постали врло чести у пракси већине држава у свету. Циљ овог рада је правна анализа модела институција типа омбудсмана који постоје у савременом свету. Предмет рада је утврђивање главних критеријума њихове класификације, разликовање њихових типова и модела, дефинисање њихових карактеристика, представљање сличности и разлика. Најчешћа класификација институције омбудсмана разликује: централног омбудсмана са општим надлежностима, централног омбудсмана са специјализованим надлежностима, локалног омбудсмана са општим надлежностима и локалног омбудсмана са специјализованим надлежностима. Такође постоји истакнута институција квази омбудсмана. Међу моделима институција типа омбудсмана разликују се, између осталог: класични источно-нордијски модел, дански модел, британско-француски модел, класични модел са надлежностима за заштиту људских права, модел правног лека и контролни модел, о којима је било речи у раду.

Кључне речи: омбудсман, класификација, врсте, модели, добра администрација, људска права.

* Professor, Habilitated Doctor of Juridical Sciences, Institute of Legal Sciences, Collegium of Social Sciences, Rzeszow University, Poland, viktoria@ur.edu.pl.

Viktoria SERZHANOVA, Ph.D*

CONTEMPORARY TYPES AND MODELS
OF THE OMBUDSMAN INSTITUTION

Abstract

Effective protection of rights and freedoms guaranteed to an individual is considered to be one of the most important tasks and goals of democratic states. Ombudsman-type institutions seem to have become one of the very sufficient instruments of controlling public administration activities, guarding good governance and thus protecting human rights. Therefore, they have become very common all over the world. The aim of this paper is a legal analysis of the models of Ombudsman-type institutions which exist in contemporary world. The subject of the paper is determining the main criteria of their classification, distinguishing their clearest types and models, defining their characteristic features, presenting their similarities and differences. The most common classification of Ombudsmen distinguish: a central Ombudsman with general competences, a central Ombudsman with specialized competences, a local Ombudsman with general competences and a local Ombudsman with specialized competences. There is also distinguished a quasi-Ombudsman institution. Among the models of the Ombudsman-type institutions there have been distinguished, inter alia: a classic East Nordic model, a Danish model, a British-French model, a classic model with competences of protecting human rights, a redress model and a control model, which have been discussed in the paper.

Key words: Ombudsman, classification, types, models, good administration, human rights.

* Professor, Habilitated Doctor of Juridical Sciences, Institute of Legal Sciences, Collegium of Social Sciences, Rzeszow University, Poland, viktoria@ur.edu.pl.

Др Дарко СИМОВИЋ*

УСТАВНИ ОКВИР ЕКОНОМСКОГ УРЕЂЕЊА У РЕПУБЛИЦИ СРБИЈИ
– КРИТИЧКИ ОСВРТ

Апстракт

Према традиционалном схватању устава, економско уређење није елемент уставне материје. Ипак, претежнији број устава, бар елементарно, садржи норме о економском уређењу. Међутим, наша уставноправна наука углавном остаје привржена традиционалном разумевању устава, тако да изостаје детаљнија анализа уставних решења посвећених економском уређењу. У том смислу, овај чланак има за циљ да пружи критичку анализу уставног оквира економског уређења имајући у виду да се о њему пише претежно дескриптивно.

Без обзира на не мали број одредаба посвећених том сегменту уставне материје, стиче се утисак да је Устав Републике Србије поставио исувише растегљиве институционалне оквире економског уређења. С једне стране, такав начелан приступ има предност будући да се уставом постављена правила у пракси могу операционализовати на различите начине сагласно актуелним друштвеним потребама. С друге стране, еластичан и недовољно развијен уставни оквир економског уређења може да води лутању приликом организовања привредног живота, па отуда да има за последицу и нестабилност економског система. Остаје закључак да је уставотворац пропустио да одреди све битне елементе економског уређења. Уједно, уставне одредбе о економском уређењу одликује неконзистентност и непрецизност, а ти недостаци остављају простор за различите интерпретације што може бити проблем у пракси.

Кључне речи: Устав Републике Србије, економско уређење, тржишна привреда, неолиберализам.

* Редовни професор, Криминалистичко-полицијски универзитет, Београд,
darko.simovic@kpu.edu.rs

Darko SIMOVIĆ, Ph.D

Full-time professor, University of Criminal Investigation and Police Studies,
Belgrade, Serbia

THE CONSTITUTIONAL FRAMEWORK FOR ECONOMIC SYSTEM IN THE REPUBLIC OF SERBIA – A CRITICAL ANALYSIS

Summary

According to the traditional understanding of the Constitution, economic system is not a segment of the constitutional subject matter. Despite that, a significant number of constitutions, at least elementarily, contain norms regarding economic system. However, Serbian constitutional studies for the most part remain dedicated to the traditional understanding of the constitution, hence there is a lack of detailed analysis of constitutional norms relating to economic system. In that sense, this paper is aimed at offering a critical analysis of constitutional norms dealing with economic system.

Despite the respectable number of provisions dedicated to economic system, the impression is that the Constitution of the Republic of Serbia has established very broad institutional frameworks when it comes to economic system. On the one hand, such a principled approach has as its advantage that constitutionally established rules in practice can be operationalized in various ways and in accordance with current social needs. On the other hand, a malleable and inadequately developed constitutional framework for economic system can have consequently lead to straying in the attempt to organize the economic system, which can lead to the instability of the economic system. A conclusion can be drawn, that the creators of the constitution had missed to define all of the important elements of the economic system. In addition, the constitutional provisions dealing with economic system are characterized by inconsistencies and impreciseness; weaknesses that may bring on issues with their interpretation in practice.

Key words: Constitution of the Republic of Serbia, Economic System, Market Economy, Neoliberalism.

Др Горан МАРКОВИЋ*

ПРОБЛЕМИ ОДРЕЂИВАЊА ИЗБОРНОГ ПРАГА

Апстракт

Рад је посвећен анализи изборног прага, његове оправданости, последица које ствара и ставова судова о (против)правности нормираног изборног прага. Аутор анализира упоредноправна рјешења, образлаже теоријске ставове о потреби нормирања изборног прага и полемише са ставовима националних и наднационалних, редовних и уставних, судова.

У раду се указује на општеприхваћен став у упоредном праву да приликом одређивања изборног прага треба водити рачуна о постизању два основна циља, а то су ефикасност парламентарног одлучивања и стабилност владе, с једне стране, и представљеност различитих дијелова бирачког тијела, с друге стране. Аутор указује на то да се редовно даје предност првом циљу, што омогућава владама и судовима да оправдају и тако висок изборни праг као што је онај који износи 10%.

Иако признаје релевантност и легитимност оба циља, аутор сматра да треба дати предност другом циљу, јер он треба да стоји у основи уставног система демократске државе. Стога, аутор предлаже нормирање нижег изборног прага, иако истиче да рјешења морају бити различита у зависности од друштвених околности.

Кључне ријечи: Изборни праг; Народна сувереност; Парламент; Уставни судови; Европски суд за људска права

* Ванредни професор Правног факултета Универзитета у Источном Сарајеву,
goran.markovic@pravni.ues.rs.ba

Goran MARKOVIĆ, Ph.D.

Associate Professor Faculty of Law, University of East Sarajevo

PROBLEMS OF DETERMINATION OF THE ELECTORAL THRESHOLD

Summary

The author analyzes the electoral threshold, its justification, the consequences which it creates, and the attitude of different courts on the legality of the prescribed electoral threshold. The author analyzes comparative legal solutions, explains theoretical views on the need to prescribe the electoral threshold, and questions the views of the national and supranational, regular and constitutional, courts.

The paper points out the generally accepted position in comparative law that when determining the election threshold, one should take into account the fulfillment of two basic goals, namely the efficiency of parliamentary decision-making process as well as the government stability, on the one hand, and the representation of different parts of the electorate, on the other.

The author points out that the first goal is regularly given priority, which allows the governments and the courts to justify even high electoral thresholds, such as the 10 % electoral threshold. Although the author acknowledges the relevance and legitimacy of both goals, he believes that the preference should be given to the second goal, because it should be the basis of the constitutional system of a democratic state. Therefore, the author proposes the standardization of a lower electoral threshold, although he admits that the solutions must be different depending on social circumstances.

Key words: Electoral threshold; People's sovereignty; Parliament; Constitutional courts; European Court of Human Rights.

Академик проф. др Миодраг Н. СИМОВИЋ*

Др Милена СИМОВИЋ*

Др Марина М. СИМОВИЋ*

УСТАВНИ СУД БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ: ИСКУСТВА И ПЕРСПЕКТИВЕ

Апстракт

Аутори разматрају положај Уставног суда Босне и Херцеговине у свјетлу Устава Босне и Херцеговине и међународних докумената који обавезују Босну и Херцеговину. Према Уставу Босне и Херцеговине, Уставни суд Босне и Херцеговине има посебно мјесто – он је изван система диобе власти на законодавну, извршну и судску. Он је тако посебна уставна категорија, којом се не могу бавити закони јер се он бави законима. Чува Устав Босне и Херцеговине који је жива форма која се стално развија. Постао је респектабилан субјект заштите уставног поретка у Босни и Херцеговини, али и објекат опсервација, очекивања и критика, па и оспоравања.

Уставни суд Босне и Херцеговине у својој пракси везаној уз заштиту људских права и основних слобода, која је у цијелости усаглашена са праксом Европског суда за људска права, највише се бави повредом права на правично суђење. У раду се анализирају неке од најновијих одлука из јуриспруденције овог суда кад је ријеч о различитим аспектима права заштићених Уставом Босне и Херцеговине. Фокус је првенствено стављен на одлуке у којима је Уставни суд Босне и Херцеговине утврдио повреде наведених права због неприхватљивих правних становишта судова.

Кључне ријечи: Устав Босне и Херцеговине, Уставни суд Босне и Херцеговине, Европска конвенција за заштиту људских права и основних слобода, Европски суд за људска права.

* Судија Уставног суда Босне и Херцеговине и редовни професор Правног факултета у Бањој Луци, редовни члан Академије наука и умјетности Босне и Херцеговине, инострани члан Руске академије природних наука и редовни члан Европске академије наука и умјетности, vlado_s@blic.net

* Ванредни професор на Факултету за безбједност и заштиту Независног универзитета у Бањој Луци, milena.s@blic.net

* Секретар у Омбудсману за дјецу Републике Српске и ванредни професор на Факултету правних наука Паневропског универзитета „Апеирон“ у Бањој Луци, marina.simovic@gmail.com

Academician Miodrag N. SIMOVIĆ, Ph.D

Milena SIMOVIĆ, Ph.D

Marina M. SIMOVIĆ, Ph.D

CONSTITUTIONAL COURT OF BOSNIA AND HERZEGOVINA:
EXPERIENCES AND PERSPECTIVES

Summary

The authors discuss the position of the Constitutional Court of Bosnia and Herzegovina in the light of the Constitution of Bosnia and Herzegovina and international documents that oblige Bosnia and Herzegovina. According to the Constitution of Bosnia and Herzegovina, the Constitutional Court of Bosnia and Herzegovina has a special place - it is outside the system of division of power into legislative, executive and judicial power. It is such a special constitutional category, which cannot be dealt with by laws because it deals with laws. It preserves the Constitution of Bosnia and Herzegovina, which is a living form that is constantly evolving. It has become a respectable subject of protection of the constitutional order in Bosnia and Herzegovina, but also an object of observations, expectations and criticism, and even impugment.

The Constitutional Court of Bosnia and Herzegovina, in its practice related to the protection of human rights and fundamental freedoms, which is fully harmonized with the practice of the European Court of Human Rights, mostly deals with the violation of the right to a fair trial. The paper analyzes some of the latest decisions from the jurisprudence of this court when it comes to various aspects of rights protected by the Constitution of Bosnia and Herzegovina. The focus is primarily on decisions in which the Constitutional Court of Bosnia and Herzegovina has found violations of these rights due to unacceptable legal positions of the courts.

Key words: the Constitution of Bosnia and Herzegovina, the Constitutional Court of Bosnia and Herzegovina, the European Convention for the Protection of Human Rights and Fundamental Freedoms, the European Court of Human Rights.

Др Саша КНЕЖЕВИЋ*

ПРОЦЕСНЕ ПОВЛАСТИЦЕ ОКРИВЉЕНОГ У ПОСТУПКУ ПО
ПРАВНИМ ЛЕКОВИМА

Апстракт

Кривични поступак јесте институционални оквир за решавање основаности казненоправног захтева усмереног против окривљеног, чиме се остварује кривичноправна заштита друштвених вредности. Легалитет и легитимитет одлука донетих у кривичном поступку биће неупитан уколико процесна позиција сучељених странака буде уравнотежена. Уравнотежење процесног положаја кривичноправне странке, како би се неутралисала фактичка предност јавног тужиоца као супротстављене странке, али и експонента моћи државе. Систем процесних повластица окривљеног егзистира и у поступку који се иницира изјављивањем правних лекова. Окривљени треба да буде мотивисан да слободно изјављује жалбе против првостепених пресуда којима су ограничена његова људска права, без бојазни да би тим чином могао погоршати свој процесни положај. Нормативни оквир одлучивања по редовним и ванредним правним лековима требало би да учврсти конзистентни систем процесних преференцијала слабије кривичнопроцесне странке.

Кључне речи: окривљени; процесне повластице; правни лекови; забрана *reformatio in peius*

* Редовни професор, Правни факултет Универзитета у Нишу, knez@prafak.ni.ac.rs

Saša KNEŽEVIĆ, LL.D

Full-time Professor, Law Faculty, University in Niš

PROCEDURAL PRIVILEGES OF THE DEFENDANT IN THE LEGAL REMEDIES PROCEDURE

Summary

By lodging an appeal, the defendant is given the opportunity to initiate a review of the factual and legal grounds of the trial court judgment. The legality and regularity of court decisions depends on the equal position of parties in criminal proceedings, both in the first-instance criminal procedure and in the procedure on appeal. The prohibition of *reformatio in peius* (the prohibition of increasing the punishment at the detriment of the defendant) is one of the procedural concessions that the legislator has afforded to the defendant. It ensures the procedural equality of the defendant in the procedure for legal remedies. It prevents the deterioration of the defendant’s procedural position in the procedure which is initiated in case a legal remedy is declared only in favor of the defendant. The possibility of repeating the criminal proceedings in case the legal remedy is lodged only in favor of the defendant is a major concession granted to the defendant by the legislator. The key procedural privilege of the defendant (convicted person) in the procedure on the request for protection of legality is reflected in the absence of a constitutive decision in the procedure initiated by a legal remedy filed at the detriment of the the convicted person.

Key words: defendant, procedural privileges; legal remedies; prohibition of increasing the punishment at the detriment of the defendant

Dr Dragan JOVAŠEVIĆ*

PRIMANJE MITA U PRIVREDNOM POSLOVANJU

Apstrakt

U savremenom pravu korupcija (podmićivanje) nije prisutna samo u obavljanju službene dužnosti i javnih ovlašćenja službenih lica u državnim organima, odnosno u drugim organima javne vlasti. Sve više se javljaju slučajevi primanja i davanja mita u vezi sa privrednim poslovanjem preduzeća i drugih subjekata. Naime, ovde odgovorno lice zahteva, prima ili prima obećanje poklona ili druge koristi kako bi preduzelo ili propustilo neku radnju iz okvira svoga ovlašćenja. Na taj način se prouzrokuje štetna posledica (najčešće imovinskog karaktera) za drugo fizičko ili pravno lice. Upravo o pojmu, elementima, karakteristikama i oblicima ispoljavanja primanja mita u privrednom poslovanju kao jednom od osnovnih oblika ispoljavanja korupcije govori ovaj rad.

Ključne reči: privredno poslovanje, odgovorno lice, primanje mita, zakon, odgovornost, kazna

* Redovni profesor, Pravni fakultet Univerziteta u Nišu; jovas@prafak.ni.ac.rs

Dragan JOVAŠEVIĆ, Ph.D

Full-time Professor, Faculty of Law, University of Niš

ACCEPTANCE OF BRIBES IN BUSINESS OPERATIONS

Summary

In modern law, corruption (bribery) is not present only in the performance of official duties and public authorities of officials in state bodies, or in other public authorities. There are more and more cases of receiving and giving bribes in connection with the business operations of companies and other entities. Namely, here the responsible person requests, receives or receives a promise of gifts or other benefits in order to take or omit any action within the scope of his authority. In that way, a harmful consequence (usually of a property character) is caused for another natural or legal person. This paper talks about the concept, elements, characteristics and forms of bribery in business as one of the basic forms of corruption.

Key words: business, responsible person, accepting bribes, law, responsibility, punishment

Др Жељко НИКАЧ*

Др Божидар ФОРЦА*

КРИВИЧНО-ПРАВНИ И КРИМИНАЛИСТИЧКИ АСПЕКТИ БОРБЕ
ПРОТИВ ИЛЕГАЛНЕ ПРОИЗВОДЊЕ И ПРОДАЈЕ ОПОЈНИХ ДРОГА У
СРБИЈИ

Апстракт

У реферату се разматра проблематика борбе против илегалне производње и продаје опојних дрога у Републици Србији, која данас представља један од најопаснијих облика организованог криминала. У првом делу је изложен легислативни оквир и дат је осврт на важније међународне правне изворе, те изложени национални правни извори и посебно норме актуелног кривичног законодавства. Криминалистички оперативни аспект борбе против илегалне производње и продаје опојних дрога полази од мултиагенцијског приступа и сарадње правосудних органа и агенција за примену закона у Србији. Међу овим субјектима по значају се истичу МУП – Дирекција полиције УКП - специјализована одељења за сузбијање наркоманије, НКТЦ, УГП и БИА, као и посебна одељења судова и тужилаштва за борбу против организованог криминала. На међународном плану најважнији су полицијска и кривично-правна сарадња у овој и другим областима борбе против организованог криминала. У завршном делу је указано на потребу хармонизације норми нашег националног законодавства са легислативом, судском праксом и стандардима ЕУ, као и на потребу продубљивања сарадње са специјализованим агенцијама ОУН и ЕУ.

Кључне речи: опојне дроге, илегална производња и трговина, сарадња, Србија и ЕУ.

* Редовни професор, Криминалистичко-полицијски универзитет, Београд, zeljko.nikac@kpu.edu.rs

* Редовни професор, Факултет за пословне студије и право, Универзитет „Унион-Никола Тесла“, Београд, bozidar.forca@fppsp.edu.rs

Željko NIKAČ, Ph.D

Full-time Professor, University of Criminal Investigation and Police Studies,
Belgrade

Božidar FORCA, Ph.D

Full-time Professor, Faculty of Business Studies and Law, „Union-Nikola Tesla“
University, Belgrade

CRIMINAL LEGAL AND CRIMINAL ASPECTS OF THE FIGHT AGAINST THE PRODUCTION AND SALE OF NARCOTIC DRUGS IN SERBIA

Summary

The paper discusses the issue of the fight against illegal production and sale of narcotics in the Republic of Serbia, which today is one of the most dangerous forms of organized crime. The first part presents the legislative framework and provides an overview of important international legal sources, as well as national legal sources and especially the norms of current criminal legislation. The criminal operational aspect of the fight against the illegal production and sale of narcotics starts from the multi-agency approach and cooperation of judicial bodies and law enforcement agencies in Serbia. Among these entities, the Ministry of the Interior - Police Directorate, Criminal Police Directorate - specialized departments for the suppression of drug addiction, NCTC, Border Police Directorate and SIA, as well as special departments of courts and prosecutor's offices for the fight against organized crime stand out in importance. At the international level, the most important are police and criminal-legal cooperation in this and other areas of the fight against organized crime. The final part points to the need to harmonize the norms of our national legislation with EU legislation, case law and standards, as well as the need to deepen cooperation with specialized UN and EU agencies.

Key words: narcotics, illegal production and trade, cooperation, Serbia and the EU.

Др Дарко ДИМОВСКИ

Ванредни професор, Правни факултет Универзитета у Нишу

Миша ВУЈИЧИЋ

докторанд, судијски помоћник у Апелационом суду у Нишу

Милан ЈОВАНОВИЋ

докторанд, судијски приправник у Привредном суду у Нишу

ПРИПАДНИЦИ ЛГБТ ЗАЈЕДНИЦЕ КАО ЖРТВЕ ПОВРЕДЕ ЧЛАНА 3 ЕВРОПСКЕ КОНВЕНЦИЈЕ О ЗАШТИТИ ЉУДСКИХ ПРАВА

Резиме

Аутори су у раду представили карактеристичне случајеве из праксе Европског суда за људска права код којих се као жртве (наводне) повреде јављају припадници ЛГБТ заједнице код члана 3 Европске Конвенције за људска права. Као полазна основа послужила је пресуда у којој је Суд по први пут констатовао сексуалну припадност као основ предрасуде *Identoba and Others v. Georgia*, а предмет обраде били су и случајеви проистекли из наведене пресуде. Посебна пажња посвећена је случајевима у којима постоји опасност од депортације хомосексуалаца услед чега може доћи до повреде права из члана 3.

Кључне речи: ЛГБТ заједница, Европски суд за људска права, Конвенција, члан 3.

Darko DIMOVSKI, LL.D*

Miša VUJIČIĆ*

Milan JOVANOVIĆ*

LGBT COMMUNITY’S MEMBERS AS VICTIMS OF ARTICLE 3 OF
EUROPEAN CONVENTION ON HUMAN RIGHTS’ VIOLATIONS

Abstract

The authors present characteristic cases from the case law of the European Court of Human Rights in which members of the LGBT community appear as victims of (alleged) violations in Article 3 of the European Convention on Human Rights. The starting point for this was the *Identoba and Others v. Georgia* case, in which the Court established sexual orientation as the grounds for prejudice for the first time, alongside with many other cases arising from the aforementioned judgment. Special attention is paid to cases where there is a risk of deportation of homosexuals, which may result in a violation of Article 3 of ECHR.

Key words: LGBT community, European Court of Human Rights, European Convention, ECHR, Article 3;

* Associate Professor, Faculty of Law, University of Niš, darko@prafak.ni.ac.rs

* PhD Student, Judicial associate, Appellate Court Niš. misssa989@gmail.com

* PhD Student, Judicial apprentice, Commercial Court Niš. milanis993@gmail.com

Др Иван ИЛИЋ*

ПРИМЕНА ГАРАНЦИЈА ИЗ ЧЛАНА 6 ЕВРОПСКЕ КОНВЕНЦИЈЕ О
ЉУДСКИМ ПРАВИМА НА ОШТЕЋЕНОГ У КРИВИЧНОМ ПОСТУПКУ

Апстракт

Члан 6 Европске конвенције о људским правима садржи низ гаранција које скупно представљају право на правично суђење. Члан 6 Европске конвенције се примењује на поступке у којима се одлучује о „грађанским правима и обавезама“, као и на поступке, у којима је реч о „кривичној оптужби“, што су аутономни појмови развијени у пракси Европског суда за људска права. Према језичком тумачењу текста Конвенције, а и ранијој пракси Европског суда, гаранције права на правично суђење погодују окривљеном у кривичном поступку. Међутим, под утицајем тенденције за заштиту права оштећеног у кривичном поступку, пракса Европског суда је применом начела „Конвенција као живи инструмент“, проширује опсег примене члана 6 и на оштећеног. Аутор се у раду баве критичком анализом релевантне праксе Европског суда, у овом домену, као и импликацијама на националну регулативу о положају оштећеног у кривичном поступку.

Кључне речи: члан 6, правично суђење, оштећени, кривични поступак, ЕСЉП;

* Доцент Правног факултета Универзитета у Нишу, ivan@prafak.ni.ac.rs

Ivan ILIĆ, Ph.D

Assistant Professor, University in Niš, Faculty of Law

APPLICATION OF GUARANTEES REFERRED TO IN ARTICLE 6 OF THE
EUROPEAN CONVENTION ON THE HUMAN RIGHTS TO VICTIMS IN
CRIMINAL PROCEEDINGS

Summary

Article 6 of the European Convention on Human Rights contains a series of guarantees that together represent the right to a fair trial. According to the European Court of human rights case law Article 6 of the European Convention applies to proceedings where it is about "civil rights and obligations", as well as to proceedings concerning the "criminal charge" (autonomous concepts from Courts practice). According to the linguistic interpretation of the Convention, as well as the earlier practice of the European Court, the guarantees of the right to a fair trial refer only to the accused in the criminal proceedings. However, under the influence of the tendency to protect the rights of the injured party in criminal proceedings, which was promoted by the Council of Europe, the practice of the Court, by applying the "convention as a living instrument" principle, extends the scope of the application of Article 6 to the injured party. The authors deal with a critical analysis of the relevant case law of the Court in this domain, as well as the implications to the national law on the position of the injured party in the criminal proceedings.

Key words: article 6, fair trial, injured party, criminal proceedings, ECHR, ECtHR

Др Иван Д. МИЛИЋ*

Жарко М. КЕШАНСКИ*

ПРИНУДНО ЗАДРЖАВАЊЕ ЛИЦА СА МЕНТАЛНИМ СМЕТЊАМА

Апстракт

Под одређеним законом прописаним условима лица са менталним сметњама могу бити принудно задржана у психијатријској установи иако нису учинила никакво казнено дело. Једна од психијатријских установа у којој се лица са менталним сметњама принудно задржавају је Специјална болница за психијатријске болести „Др Славољуб Бакаловић“ Вршац. Аутори су спровели истраживање у поменутој специјалној болници у погледу принудног задржавања лица са менталним сметњама.

Кључне речи: менталне сметње, принудно задржавање, специјална болница, казнено дело

* Асистент са докторатом, Правни факултет Универзитета у Новом Саду, i.milic@pf.uns.ac.rs

* Руководилац за правне, кадровске и административне послове – начелник одељења, Специјална болница за психијатријске болести „Др Славољуб Бакаловић“ Вршац, zarko.kesanski@gmail.com

Ivan D. MILIĆ, Assistant with Ph.D.

Faculty of Law, University of Novi Sad

Žarko M. KEŠANSKI

Special Hospital for Psychiatric Diseases „Dr Slavoljub Bakalović“ Vršac

FORCED DETENTION OF PERSONS WITH MENTAL DISORDERS

Summary

Under certain conditions, prescribed by law, persons with mental disorders may be forcibly detained in a psychiatric institution even though they have not committed any criminal offense. One of the psychiatric institutions in which persons with mental disorders are forcibly detained is the Special Hospital for Psychiatric Diseases "Dr Slavoljub Bakalović" Vršac. The authors conducted research in the mentioned special hospital regarding the forced detention of persons with mental disorders.

Key words: mental disorders, forced detention, special hospital, criminal offense

Др Сузана ДИМИЋ*

Др Ванда БОЖИЋ*

Др Мирјана ЂУКИЋ*

СУЗБИЈАЊЕ УТАЈЕ ПОРЕЗА И ДИВЕРЗИОНИ МОДЕЛИ ПОСТУПАЊА
– КРИВИЧНОМАТЕРИЈАЛНИ И КРИВИЧНОПРОЦЕСНИ АСПЕКТ

Апстракт

Превентивне мере чине значајан сегмент спречавања пореског криминалитета. Савремене тенденције стварањем позитивног амбијента, чине да се порески обвезници не осећају као пасивна и угрожена страна, већ да се постизањем довољног нивоа пореске свести добровољно повинују својим пореским обавезама. Дигитализацијом пореске управе и електронском комуникацијом порески обвезници постали су активни корисници пореских услуга, што је растеретило пореске органе у досадашњем раду и отворило им простор за контролу и надзор. Када повиновање пореској обавези изостане, на сцену ступају репресивне мере. Новоуспостављене кривичнопроцесне институте који прате тенденцију ефикасности кривичног поступка, чине и диверзиони модели поступања, који се према законом предвиђеним условима могу применити и на утају пореза, што је и доказано у статистичком делу истраживања. Када се за поједине облике утаје пореза место уступи вансудским моделима решавања кривичне ствари, прети опасност да остану само благи обриси репресивних мера. Аутори су компарацијом превентивних и репресивних мера са диверзионим моделима поступања према учиниоцима кривичног дела утаја пореза, дали одређене предлоге *de lege ferenda* на пољу актуелне и будуће законске регулативе.

Кључне речи: сузбијање утаје пореза, превентивне мере, кривичноматеријални аспект, кривичнопроцесни аспект, репресивне мере, диверзиони модели поступања

* Доцент, Универзитет у Приштини са привременим седиштем у Косовској Митровици, Правни факултет, suzana.dimic@pr.ac.rs

* Доцент, Правни факултет Универзитета Привредна академија, Београд, vanda.bozic@pravni-fakultet.info

* Доцент, Универзитет у Приштини са привременим седиштем у Косовској Митровици, Правни факултет, mirjana.djukic@pr.ac.rs

Suzana DIMIĆ, Ph.D

Faculty of Law, University of Priština - Kosovska Mitrovica

Vanda BOŽIĆ, Ph.D

Faculty of Law, University of Business Academy, Belgrade

Mirjana ĐUKIĆ, Ph.D

Faculty of Law, University of Priština - Kosovska Mitrovica

COMBATING TAX FRAUD AND DIVERSION MODELS OF PROCEDURE
- CRIMINAL LAW AND CRIMINAL PROCEDURE ASPECT -

Summary

Preventive measures are an important segment of combating tax crime. Modern tendencies, by creating a positive environment, make taxpayers not feel like a passive and endangered party, but that by achieving a sufficient level of tax awareness, they voluntarily comply with their tax obligations. With the digitalization of the tax administration and electronic communication, taxpayers have become active users of tax services, which has relieved the tax authorities in their work so far and opened space for control and supervision. When tax compliance is absent, repressive measures come into play. The newly established criminal procedure institutes, which follow the tendency of criminal procedure efficiency, also consist of diversionary models of conduct, which according to the conditions provided by law can also be applied to tax evasion, which is proven in the statistical part of the research. When certain forms of tax evasion are replaced by out-of-court models for resolving criminal matters, there is a danger that only mild outlines of repressive measures will remain. By comparing preventive and repressive measures with diversionary models of treatment of perpetrators of tax evasion, the authors gave certain proposals *de lege ferenda* in the field of current and future legislation.

Key words: combating tax fraud, preventive measures, criminal law aspect, criminal procedure aspect, repressive measures, diversionary models of procedure

Др Љубиша ДАБИЋ*

ДИСЦИПЛИНСКИ ПОСТУПАК У ДРЖАВНОЈ РЕВИЗОРСКОЈ ИНСТИТУЦИЈИ РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ

Апстракт

Тежиште истраживања су специфичности дисциплинског поступка и дисциплинских казни у праву државне ревизије, са посебним освртом на право државне ревизије Републике Србије. Предмет истраживања су претежно процесна питања дисциплинске одговорности лица ангажованих за рад у врховној ревизорској институцији, али и поједина материјална. С једне стране, анализира се дисциплински поступак (његова правна природа, иницирање, покретање, спровођење и окончање), а с друге стране, процесна права лица ангажованих за рад против којих се тај поступак води (право на одбрану, право на жалбу, право на покретање управног спора). Од материјалноправних питања разматрана су следећа: дисциплинска власт – дисциплински органи, дисциплинске мере, евиденција и застарелост. Само спровођење дисциплинског поступка доминантно се односи на лица ангажована за рад у Државној ревизорској институцији у статусу државних службеника, али не и на лица ангажована за рад у статусу функционера и намештеника. Циљ рада је да се осветли спровођење дисциплинског поступка у праву државне ревизије, фазе у којима се тај поступак одвија, извори права који се примењују у пракси на његово спровођење, као и избор и одмеравање дисциплинске казне према прекршиоцу радне дисциплине. Његова сврха је утврђивање правне природе дисциплинског поступка, његових особености и карактеристика које га чине посебним. Резултати истраживања треба да послуже у научне и апликативне сврхе.

Кључне речи: Дисциплински поступак. - Дисциплинске казне. - Право државне ревизије. - Државна ревизорска институција. - Извори права.

* Редовни професор у пензији, Универзитет у Београду Економски факултет, ljadic@ekof.bg.ac.rs

Ljubiša DABIĆ, Ph.D

Retired full-time professor, Faculty of Economics at University of Belgrade

DISCIPLINARY PROCEDURE IN THE STATE AUDIT INSTITUTION OF THE REPUBLIC OF SERBIA

Summary

The focus of research in this paper are the specifics of disciplinary proceedings and disciplinary sanctions in the law of state audit, with special reference to the law of state audit of the Republic of Serbia. The subject of the research is mainly procedural issues of disciplinary responsibility of persons engaged in work in the Supreme Audit Institution, but also some material ones. On the one hand, the disciplinary procedure (its legal nature, initiation, implementation and termination) is analyzed, and on the other hand, the procedural rights of persons engaged in work against whom the procedure is conducted (right to defense, right to appeal, right to initiate administrative dispute). Among the substantive issues, the following were considered: disciplinary authority - disciplinary bodies, disciplinary measures, records and obsolescence. The conduct of the disciplinary procedure itself predominantly refers to persons engaged in work in the State Audit Institution in the status of civil servants, but not to persons engaged in work in the status of officials and employees. The aim of this paper is to shed light on the implementation of disciplinary proceedings in the law of state audit, the stages in which these proceedings take place, the sources of law applicable in practice regarding its implementation, as well as the selection and imposition of disciplinary action against violators. Its purpose is to determine the legal nature of the disciplinary procedure, its features and characteristics that make it special. The results of the research should be used for scientific and applied purposes.

Keywords: Disciplinary proceedings. - Disciplinary sanctions. - The law of state audit. - State Audit Institution. - Sources of law.

Др Гордана СТАНКОВИЋ

Редовни професор, Правни факултет Универзитета у Нишу

Др Милена ТРГОВЧЕВИЋ-ПРОКИЋ

Ванредни професор, Правни факултет Универзитета Унион у Београду

ПОСТУПАК ЗА УТВРЂЕЊЕ СТАТУСА ВАНБРАЧНОГ ПАРТНЕРА

Резиме

У раду се излажу и критички анализирају одредбе новелираног Закона о пензијском и инвалидском осигурању (2003) из 2019. којима је предвиђен поступак за утврђење статуса ванбрачног партнера као нов статусни ванпарнични поступак у нашем правном систему. Новелама овог закона прописано је да право на породичну пензију, поред супружника, може остварити и ванбрачни партнер под условима који су предвиђени законом. Основна новина је у томе што је предвиђено да се ванбрачни статус надживелог ванбрачног партнера осигураника, који претендује да оствари право на породичну пензију, уврђује судском одлуком у ванпарничном поступку тако да се решењем ванпарничног суда доказује његов ванбрачни статус који представља један од услова за стицање права на породичну пензију с обзиром на то да се ванбрачно партнерство не региструје у јавним књигама, за разлику од брачног односа. Поступак у коме се утврђује ванбрачни статус ванбрачног партнера са осигураником, који законодавац погрешно именује као поступак за утврђивање постојања ванбрачне заједнице, статусни је и једностраначки ванпарнични поступак у коме суд поступа по општим правилима ванпарничне процедуре.

Кључне речи: статус ванбрачног партнера, посебан статусни ванпарнични поступак.

Gordana STANKOVIĆ, Ph.D

Milena TRGOVČEVIĆ PROKIĆ, Ph.D

PROCEDURE FOR ESTABLISHING THE STATUS OF COMMON-LAW PARTNER

Abstract

The paper presents and analyzes the provisions of the amended Law on Pension and Disability Insurance (2003) of 2019, which provides for a procedure for establishing the status of common-law partner as a novel non-contentious status-related procedure in our legal system. The amendments to this law stipulate that the right to a family pension, in addition to the spouse, may also be exercised by a common-law partner under the conditions provided by law. The main novelty is that it is stipulated that the common-law status of the surviving common-law partner of the insured party, who wants to acquire the right to the family pension, is established by a court decision in a non-contentious procedure, so that the decision of the non-contentious court proves his/her common-law status, which is one of the prerequisites for acquiring the family pension, given that the common-law partnership is not registered in the public books, unlike the marital relationship. The procedure in which the common-law status of a common-law partner with an insured person is established, which the legislator wrongly named procedure for establishing the existence of a common-law marriage, is a one-party non-contentious status-related procedure in which the court acts according to general rules of non-contentious procedure.

Key words: common-law partner status, special non-contentious status-related procedure.

Др Родна ЖИВКОВСКА

Редовни професор, Правни факултет „Јустинијан Први“, Универзитет „Св. Кирил и Методиј“, Скопље, Република Северна Македонија

Др Тина ПРЖЕСКА

Редовни професор, Правни факултет „Јустинијан Први“, Универзитет „Св. Кирил и Методиј“, Скопље, Република Северна Македонија

Теа ЛАЛЕВСКА

Демонстратор, Правни факултет „Јустинијан Први“, Универзитет „Св. Кирил и Методиј“, Скопље, Република Северна Македонија

СУСЕДСКИ ОДНОСИ У МАКЕДОНСКОМ СТВАРНОМ ПРАВУ

Резиме

У раду се анализира правна регулација суседских односа у савременом грађанском праву, посебно у македонском Закону о власништву и другим стварним правима, а пре свега у законима и кодексима који уређују грађанске односе у вези суседства држава чланица ЕУ и држава које теже чланству у ЕУ. Развој такозваног „закона комшије“ прати се од његових историјских корена у римском праву до данас. Главни фокус рада је испитивање различитих приступа у регулисању права суседа зависних од различитог начина на који се право суседа разуме и дефинише у правним текстовима закона и законика који регулишу имовинске односе.

У раду су такође представљени и анализирани основни принципи за остваривање права суседа присутни у македонском Закону о власништву и другим стварним правима, као и врсте суседских права регулисане овим Законом.

Кључне речи: имовина, стварна права, власништво, суседска права.

Rodna ŽIVKOVSKA, Ph.D*

Tina PRŽESKA, Ph.D**

Tea LALEVSKA***

NEIGHBOR RELATIONS IN MACEDONIAN PROPERTY LAW

Abstract

The paper analyzes the regulation of neighbor relations in contemporary property law, particularly in Macedonian law and generally in laws and codes of EU member states, and states aspiring for EU membership. Development of the so called “neighbor’s law” is followed from its historical roots in the Roman law until the present day. Main focus of the paper is to examine the different approaches in regulating neighbor rights dependent on the different ways that neighbor’s law is understood and defined in the legal texts of the laws and codes regulating property relations. Basic principles for exercising neighbor rights found in Macedonian law and comparatively are also presented and analyzed in the paper, as well as the types of neighbor rights regulated in the Macedonian Law of Ownership and Other Real Rights.

Key words: property, real rights, ownership, neighbor rights.

* Full-time Professor, Faculty of Law Iustinianus Primus, “Ss. Cyril and Methodius” University in Skopje, r.zivkovska@pf.ukim.edu.mk.

** Full-time Professor, Faculty of Law Iustinianus Primus, “Ss. Cyril and Methodius” University in Skopje, t.przeska@pf.ukim.edu.mk.

*** Demonstrator, Faculty of Law Iustinianus Primus, “Ss. Cyril and Methodius” University in Skopje, tealalevska@gmail.com.

Др Станка СТЈЕПАНОВИЋ*

МОЖЕ ЛИ СЕ ЈЕДНОСТРАНО РАСКИНУТИ УГОВОР ИЗ РАЗЛОГА ШТО ДРУГИ УГОВАРАЧ ПОСЛУЈЕ У КРИПТОВАЛУТАМА?

Апстракт

Француски Грађански законик је на снази више од два вијека захваљујући еластичности судске праксе која је сваку новонасталу појаву у имовинским односима уговорних страна успела да истумачи тако да је подведе под једну одредбу *Code Civil-a*. Наш Закон о облигационим односима је тек ушао у пету деценију своје примене. Пред њим је озбиљан изазов како да се примени у судској пракси у случајевима када се појаве спорови у вези пословања са криптовалутама. Осим што државе покушавају да опорезују такве врсте трансакција и у складу са тим доносе прописе, других механизма државне заштите учесника у овој врсти трансакција још увијек нема.

Предмет истраживања у овом раду су могућности једностраног раскида уговора из разлога што је једној уговорној страни отежано да контролише све уплате у криптовалутама друге уговорне стране. Разматра се могућност да се на такве односе примјене одредбе ЗОО-а које регулишу могућност једностраног раскида уговора, као и одредбе о проузроковању штете. Даје се одговор на питање коју би штету, ако је евентуално претрпи уговорна страна која послује у криптовалутама, требало да надокнади њен сауговорач. Да ли је одговоран што није прије закључивања таквог уговора испитивао да ли се на територији где је регистрован уговорач, који послује у криптовалутама, примењују неки специјални прописи који би важили за „паметне уговоре“. Ауторка анализира и законске могућности регистрације код надлежних државних органа таквог правног лица које се бави делатношћу која није законски регулисана. На ова и друга спорна питања ауторка у овом раду предлаже одговоре.

Кључне ријечи: биткоин, уговор, једнострани раскид уговора, штета, Закон о облигационим односима.

* Редовни професор, Правни факултет Универзитета у Источном Сарајеву, stanka.stjepanovic@pravni.ues.rs.ba

Stanka STJEPANOVIĆ, Ph.D

Full-time Professor, Faculty of Law, University of East Sarajevo

CAN THE CONTRACT BE UNILATERALLY TERMINATED FOR THE
REASON THAT THE OTHER CONTRACTOR IS BUSINESSING IN
CRYPTOCURRENCIES?

Summary

The French Civil Code has been in force for more than two centuries, thanks to the elasticity of court practice, which has managed to interpret every new phenomenon in the property relations of the contracting parties by bringing it under provisions of the Code of Civilization. Our Law on Obligations has just entered the fifth decade of its application. He faces a serious challenge of how to apply it in court practice in cases when disputes arise regarding transactions with cryptocurrencies. Apart from the fact that the states try to tax such types of transactions and pass regulations accordingly, there are still no other mechanisms of state protection of participants in this type of transactions.

The subject of research in this paper are the possibilities of unilateral termination of the contract due to the fact that it is difficult for one contracting party to control all payments in cryptocurrencies of the other contracting party. The possibility of applying to such relations the provisions of the ZOO that regulate the possibility of unilateral termination of the contract, as well as the provisions on causing damage, is being considered. The answer is given to the question of what damage, if it is possibly suffered by the contracting party operating in cryptocurrencies, should be compensated by its interlocutor. Is he responsible for not examining before concluding such a contract whether in the territory where the contractor is registered, who operates in cryptocurrencies, some special regulations that would apply to "smart contracts" apply. The author also analyzes the legal possibilities of registration with the competent state bodies of such a legal entity that is engaged in activities that are not legally regulated. The author proposes answers to these and other controversial questions in this paper.

Key words: bitcoin, contract, unilateral termination of contract, damage, Law of Obligations.

Др Душица ПАЛАЧКОВИЋ*

Др Санда ЂОРАЦ**

Јелена ЧАНОВИЋ***

ПОРОДИЧНО НАСИЉЕ НАД СТАРИЈИМ ЛИЦИМА

Апстракт

У раду је анализиран феномен породичног насиља над старијим лицима, односно дефиниције, типови и узроци ове појаве са циљем да се укаже на овај вид насиља и тиме допринесе његовом истраживању као почетној тачки настојања на његовом елиминисању или барем смањењу. На актуелност теме упућује околност да становништво на светском (а онда и регионалном и националном) нивоу све убрзаније стари, а процес је незаустављив. Старија лица су једна од вулнерабилних друштвених група што условљава повећану угроженост од насиља уопште, па и у породици. Како би се овај вид насиља препознао неопходно је, пре свега, дефинисати га и указати на његове најважније карактеристике. У раду је анализирана општеприхваћена типологија насиља у породици и указано на специфичне околности повезане уз старија лица за сваки од типова насиља. Поред референтне литературе коришћени су и резултати неких од спроведених истраживања. Посебности ове друштвене групе, индивидуалне, али и оне које настају у контексту друштвених и породичних прилика, од којих су неке: године живота, здравствено стање, често сиромаштво, зависност од других, стигматизација, изолација и самоизолација, у узрочно-последичној су вези са повећаним ризиком од насиља уопште, па и оног у породици.

Кључне речи: старија лица, насиље у породици, типови и узроци породичног насиља над старијим лицима

*Редовни професор Правног факултета Универзитета у Крагујевцу у пензији, dudapalackovic@gmail.com

** Доцент Правног факултета Универзитета у Крагујевцу, scorac@jura.kg.ac.rs

*** Асистент Правног факултета Универзитета у Крагујевцу, icanovic@jura.kg.ac.rs

Dušica PALAČKOVIĆ, Ph.D

Full-time Professor, Faculty of Law, University of Kragujevac

Sanda ĆORAC, Ph.D

Assistant Professor, Faculty of Law, University of Kragujevac

Jelena ČANOVIĆ

Assistant, Faculty of Law, University of Kragujevac

FAMILY VIOLENCE AGAINST ELDERLY

Summary

The paper analyzes the phenomenon of domestic violence against the elderly, i.e. definitions, types and causes of this occurrence in order to point out this kind of violence and thus contribute to its research as a starting point for efforts to eliminate or at least reduce it. The topicality of this topic is indicated by the fact that the population globally (and then at the regional and national) level is aging faster and faster, and that process is unstoppable. The elderly are one of the vulnerable social groups, which causes an increased threat of violence in general, therefore also domestic. In order to recognize this type of violence, it's necessary to, first of all, define it and point out its most important characteristics. The paper analyzes the generally accepted typology of domestic violence and points out the specific circumstances related to the elderly for each of the types of violence. Other than the referenced literature, the results of some of the conducted studies were also used. The special features of this social group, individual, but also those that appear in the context of social and domestic circumstances, some of which are: age, health condition, frequent poverty, dependence on others, stigmatization, isolation and self-isolation, in a cause-and-effect relationship to increased risk of violence in general, therefore domestic violence.

Key words: elderly, domestic violence, types and causes of domestic violence against the elderly

Dr Sonja LUČIĆ

Vanredni profesor, Pravni fakultet Univerziteta u Kragujevcu

PATENTNI SPORAZUMI U FARMACEUTSKOJ INDUSTRIJI

Rezime

U farmaceutskoj industriji, kompanije koje istražuju i razvijaju nove lekove obično dobijaju čitav niz patenata. Za vreme važenja patenata farmaceutske kompanije imaju monopolski položaj na tržištu. Ovaj monopolski položaj je opravdan, budući da je patent efikasno sredstvo koje stoji na raspolaganju farmaceutskim kompanijama da vrate sredstva uložena u istraživanje i razvoj novih lekova.

Imajući u vidu da patent u najvećem broju zemalja traje 20 godina, kao i mogućnost da se zaštita produži za još pet godina na osnovu sertifikata o dodatnoj zaštiti, proizvođači generičkih lekova često osporavaju valjanost ovih patenata ili stavljaju u promet svoje lekove, primoravajući vlasnike patenata da pokrenu sudski postupak radi zaštite svojih prava i sprečavanja ulaska generičkih lekova na tržište. U toku sudskog procesa, proizvođači originalnih i generičkih lekova često se odluče da sklope sporazum. Iako se uslovi sporazuma razlikuju od slučaja do slučaja, određeni broj sporazuma uključuje plaćanje nosioca patenta proizvođaču generičkog proizvoda, koji se obavezuje da određeni vremenski period neće plasirati svoje proizvode na tržište. U tom kontekstu, u radu je analizirana usklađenost takvih sporazuma sa aspekta prava konkurencije, uz oslanjanje na aktuelne slučajeve iz strane sudske prakse.

Ključne reči: patent; farmaceutski proizvodi; generički lekovi; investicije; tržište.

Sonja LUČIĆ, Ph.D*

PATENT SETTLEMENTS IN THE PHARMACEUTICAL INDUSTRY

Abstract

In the pharmaceutical industry, companies that research and develop new drugs usually obtain a number of patents. During the validity of patents, pharmaceutical companies have a monopoly position on the market. This monopoly position is justified, since a patent is an effective means available to pharmaceutical companies to return funds invested in research and development of new drugs.

Given that patents last for 20 years in most countries, as well as the possibility of extending protection for another five years on the basis of supplementary protection certificates, generic drug manufacturers often challenge the validity of these patents or place their drugs on the market, forcing patent owners to initiate court proceedings to protect their rights and prevent generic drugs from entering the market. During litigation, manufacturers of original and generic drugs often decide to enter into an agreement. Although the terms of the agreement vary from case to case, a number of agreements involve the payment of a patent holder to a generic product manufacturer, who undertakes not to place his products on the market for a certain period of time. In this context, the subject of the paper will be the analysis of the compliance of such agreements from the aspect of competition law, with reference to current cases from foreign case law.

Key words: patent; pharmaceuticals; generics; investment; market.

* Associate Professor, Faculty of Law, University of Kragujevac, slucic@jura.kg.ac.rs.

Др Ангел РИСТОВ

Ванредни професор, Правни факултет ”Јустинијан Први”, Универзитет ”Св. Кирил и Методије”, Скопље, Северна Македонија

Др Дејан МИЦКОВИЋ

Редовни професор, Правни факултет ”Јустинијан Први”, Универзитет ”Св. Кирил и Методије”, Скопље, Северна Македонија

ОБАВЕЗНО ЗАСТУПАЊЕ АДВОКАТА У ОСТАВИНСКОМ ПОСТУПКУ: АКТУЕЛНА ПИТАЊА И ДИЛЕМЕ

Резиме

Македонско наследно право деценијама није претрпело велике промене. Најављене реформе и кодификација грађанског права остали су нереализовани пројекат законодавца. Да ли ће бити донет Грађански законик будућност ће показати. Упркос десет година рада Комисије реформа грађанског права није ни на помолу. Међутим, недавно је у Закону о нотаријату законодавац индиректно извршио одређену реформу у наследном праву прописујући обавезно присуство адвоката као пуномоћника наследника у оставинском поступку. У раду аутори анализирају проблеме таквог решења у светлу теорије грађанског права, упоредног права и праксе како би одговорили на питање да ли је са тиме олакшано остваривање наследних права.

Кључне речи: наслеђе, обавезно заступање, адвокат, јавни бележник

Angel RISTOV, PhD

Dejan MICKOVIĆ, PhD

MANDATORY REPRESENTATION OF THE LAWYER IN THE PROBATE
PROCEDURE: CURRENT ISSUES AND DILLEMAS

Abstract

Macedonian inheritance law has not undergone major changes for decades. The announced reforms and the codification of the civil law remained an unrealized project of the legislator. Whether the Civil Code will be enacted the future will show. Despite the Commission's ten years of work, there is no civil law reform. However, recently in the Law on Notaries, the legislator indirectly made a certain reform in the inheritance law by prescribing the mandatory presence of a lawyer as a proxy for the heirs in the inheritance procedure. In the paper, the authors analyze the problems of such a solution in terms of civil law theory, comparative law and practice, in order to answer the question whether the exercise of inheritance rights is facilitated.

Key words: inheritance, mandatory representation, advocacy, notary public

Др Срђан РАДУЛОВИЋ

Доцент, Правни факултет Универзитет у Приштини са привременим седиштем у Косовској Митровици

„НЕПРАВЕ“ МАНДАТОРНЕ МЕДИЦИНСКЕ ИНТЕРВЕНЦИЈЕ

Резиме

Принципи аутономије воље ни у једној грани права не може бити потпуно доследно и безусловно спроведен без истовремене претње по правну сигурност, приватне интересе других субјеката или опште друштвене интересе. Правни субјект, односно његова аутономија, кроз серију општих и посебних ограничења, бива стављена у други план у односу на опште добро и опште или приватне интересе који су значајнији у датом тренутку.

Медицинско право, млада грана модерних правних поредака, није изузетак у том смислу. Наиме, правни институт пристанка информисаног пацијента је примарно средство за остваривање аутономије воље у медицинском праву и он је основно правило. Ипак, у односу на ово правило постоје значајни изузеци.

У наредним редовима класификоваћемо ситуационе девијације од принципа аутономије воље изражене кроз пристанак информисаног пацијента. У ту сврху, поделићемо изузетке у две групе. Прву групу чине интервенције које смо за потребе рада означили као „праве“ интервенције предузете по сили закона. Друга група, а она је у фокусу нашег рада, састоји се од интервенција које смо означили као „неправе“ мандаторне интервенције.

Кључне речи: Информисани пристанак, пристанак оштећеног, грађанскоправна одговорност, противправност, мандаторне медицинске интервенције.

Srdan RADULOVIĆ, Ph.D*

„FALSE“ MANDATORY MEDICAL TREATMENTS

Summary

Principle of autonomy of the will has not been consistently enforced in any branch of law because this cannot be done without simultaneous threat to legal certainty, the private interests of others or the collective interests. Legal subject, actually his autonomy, through a whole series of general and relative limitations, is put in the foreground of the common good and the collective or private interests that are more prevalent at the given moment.

Medical Law, novel part of a letter-day legal system, is no exception in this sense. Namly, legal institute of informed consent is a primary medium for exercising autonomy of the will in Medical Law and it is still the basic rule. However, the exceptions to that rule exist.

In the following lines we will classify the situational deviations from the principle of autonomy of the will expressed through informed consent. For this purpose, we will divide all exceptions into two groups. The first group consists of interventions that we have marked as „real“ interventions undertaken by the force of law, and the second consists of those interventions which are marked as „false“ mandatory interventions. Second group is in our focus in this paper.

Key words: informed consent, consent of the injured party, civil liability, unlawfulness, mandatory medical treatments.

* Assistant Professor, Faculty of Law at University of Priština in Kosovska Mitrovica, srdjan.radulovic@pr.ac.rs.

Др Милена ПОЛОЈАЦ

Редовни професор, Правни факултет Универзитета у Београду

ЈУНАЦ КОЈИ БОДЕ У ЗАКОНОПРАВИЛУ СВЕТОГА САВЕ И БИБЛИЈСКО ПРАВО

Резиме

Први део рада посвећен је архаичним законодавствима Блиског истока и одредбама које се односе на бика који убоде рогом. Подвлачи се специфичност Мојсијевог законодавства која се огледа у томе да се бик који на смрт убоде човека или жену каменује те да је забрањено конзумирање меса каменоване животиње. Одредбе Старог завета реципиране су у српско средњовековно право: налазе се у глави 48, параграф 21 Законоправила Светог Саве. Међутим, библијски текст је преузет уз одступање: дозвољено је конзумирање меса каменованог бика односно јунца. У раду се износи неколико хипотеза о томе како и зашто је дошло до овог одступања.

Кључне речи: Законоправило Светог Саве. – Иловички препис. – Јунац (во, бик) бодач. – Стари завет. –

Milena POLOJAC, Ph.D

THE GORING BULLOCK IN THE SERBIAN NOMOCANON AND THE
BIBLICAL LAW

Abstract

In the first part of the article the author presents ancient Near Eastern provisions concerning goring ox and stresses the singularity of the Biblical legislation especially under two points: 1) the ox must be stoned to death 2) its flesh may not be consumed. Compared to Moses` legislation, in the *Zakonopravilo* of Saint Sava (chapter 48 paragraph 21) there is very important modification. The ox (bullock) has to be stoned but its flesh may be eaten. The same wording is found in the Ilovica transcript (ca. 1262), the oldest transcript preserved and also in the Sarajevo transcript (ca. 1371) and in the Belgrade transcript (ca. 1470). The author gives several hypothesis in order to try to explain the digression from the Biblical text.

Key words: Nomocanon (*Zakonopravilo*) of Saint Sava. – Ilovica transcript. – Goring ox (bullock). – Old Testament. –

Др Валентина ЦВЕТКОВИЋ-ЂОРЂЕВИЋ*

ДА ЛИ ЈЕ РИМСКО ПРАВО ПОЗНАВАЛО УСТАНОВУ ЗАСТУПАЊА?

Апстракт

Европску правну науку 19. века обележило је учење пандектиста. Модерни концепти грађанског права представљају плод њиховог рада. Једну од основних установа савременог права представља заступање у облику који је створила управо пандектистичка мисао. Савремени концепт заступања огледа се у замени воље заступаног вољом заступника. У раду се разматра најпре генеза савременог концепта заступања, потом да ли је римско право уопште познавало концепт заступања, те да ли је основано говорити о установи заступања у римском праву.

Кључне речи: Заступање. Римско право. Пандектисти. Савремено право

Valentina CVETKOVIĆ-ĐORĐEVIĆ, Ph.D

Assistant Professor, Faculty of Law, University of Belgrade

DID ROMAN LAW RECOGNIZE THE CONCEPT OF REPRESENTATION
IN PRIVATE LAW?

Summary

The 19th century European jurisprudence was marked by the teaching of Pandectists. The modern civil law concepts are the results of their work. Representation in the form created by Pandectists is one of the fundamental contemporary law institutes. The modern concept of representation is based on the substitution of the represented person’s will by that of the representative. The article first analyses the origin of the modern concept of representation, followed by the consideration as to whether the Roman law recognized the concept of representation and whether there are grounds to speak about the institute of representation in Roman law.

Key words: Representation. – Roman law. – Pandectists. – Modern Law

Др Зоран ЈОВАНОВСКИ

Ванредни професор, Војна Академија ”Ген. Михаило Апостолски”,
Скопље, Универзитет ”Гоце Делчев”, Штип, Северна Македонија

МЕЃУНАРОДНО ПРАВО И ДИПЛОМАТИЈА
ТРАНСНАЦИОНАЛНИ РЕЖИМИ SOFT LAW ПРАВА У ЕУ

Резиме

Традиционални и најчешћи инструмент спровођења политике је законодавство. Чак се и креирање политике употребом норми све више замењује другим инструментима, попут успостављања стандарда, добре праксе и смерница, које се ослањају на способност држава и организација да саме постигну одређене циљеве и да одржавају ниво учинка који се може утврдити употребом објективних показатеља. Употреба таквих инструмената, опште познатих као soft law, произилази из спознаје да: 1) међународна међузависност захтева координацију политика и 2) сложеност питања захтева сарадњу и размену искустава међу актерима у циљу њиховог бољег решавања, него да се ослањају на способност одређеног актера да наметне решење од стране судских норми.

Основа овог развоја је soft law у Европи, његови модели, затим soft law као инструмент доношења одлука и дизајн и динамика отвореног метода координације (ОМЦ).

Кључне речи: закон, модели, политика, транснационално, координација

Zoran JOVANOVSKI, Ph.D*

INTERNATIONAL LAW AND DIPLOMACY
TRANSNATIONAL REGIME AS A SOFT LAW IN THE EU

Abstract

The traditional and most common instrument of politics to conduct public policy is legislation. Even policy-making by the use of norms (hard law) is increasingly being replaced by other instruments, such as the establishment of standards, good practices and guidelines, which rely on the ability of states and organizations to achieve by themselves certain goals and to maintain a level of performance that can be asserted from the use of objective indicators. The use of such instruments, commonly known as soft law, comes from the realization that 1) international interdependence demands coordination of policies, and 2) the complexity of the issues calls for cooperation and exchange of experiences among actors in order to better address them, rather than rely on the ability of a certain actor to impose a solution by judiciable norms.

The basis of this development is the soft law in Europe, his models, then soft law as policy – decision making instrument and design and dynamics of the open method of Coordination (OMC). Most important in this development is Monetary and Interdependence.

Key words: law, models, policy, transnational, coordination

* Associate Professor, Military academy „General Mihailo Apostolski,, Skopje, University ”Goce Delchev” Shtip, North Macedonia, zoranjovanovski43@gmail.com

Јована БЛЕШИЋ

Истраживач сарадник

Институт за међународну политику и привреду, Београд

ИМУНИТЕТ ДРЖАВА У САВРЕМЕНОМ МЕЂУНАРОДНОМ ПРАВУ

Резиме

Савремено међународно право питањем имунитета држава бави се, осим код права људских права, на ограничен и опрезан начин, ако се уопште и њиме и бави. Конвенција УН о судском имунитету држава и њихове имовине усвојена је 2004. године и до данас је једина општа конвенција у овој области, али још увек није ступила на снагу. Не садржи изузетак да држава неће имати имунитет уколико се ради о кршењу људских права. Овај рад има за циљ да утврди да ли би такав изузетак требало укључити и какви су изгледи да до тога дође. Како би се проверила хипотеза да такав изузетак за сада неће бити прихваћен, анализирали смо релевантне конвенције и студије које је представила доктрина. Резултати показују да је неопходно укључити питање имунитета држава, али не у форми протокола, како неки аутори предлажу. На основу овога, Комисија за међународно право би требало да у будућности омогући и спроведе истраживање овог комплексног питања.

Кључне речи: имунитет државе, савремено међународно право, кршење људских права.

Jovana BLEŠIĆ, LL.M*

THE IMMUNITY OF STATES IN CONTEMPORARY INTERNATIONAL
LAW

Summary

The contemporary law of state immunity deals with the human rights exception in a limited and cautious way, if it does at all. The UN Convention on Jurisdictional Immunity of States and their Property was adopted in 2004 and to date is the only general convention in this field but is not in force. It did not include an exception that a state will not be immune when human rights violations are involved. This study aims to determine whether such an exception should be included and what are the odds of that happening. To test a hypothesis that such an exception will not be accepted, we analysed the relevant conventions and the doctrinal studies. The results show that it is necessary to include it, but not in the form of a protocol, as some authors suggested. On this basis, future research in the International Law Commission should be conducted.

Key words: state immunity, contemporary international law, human rights violations.

* Research Assistant, Institute of International Politics and Economics, Belgrade, jovana.blesic@diplomacy.bg.ac.rs.

Ђорђе МАРИЛОВИЋ*

ПРИЛОЗИ АНАЛИЗИ ПРАВИЧНОСТИ ПОРЕЗА НА ДОХОДАК
РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ

Апстракт

Порез на доходак Републике Српске један је од најиздашнијих јавних прихода и најважнијих инструмената пореске, и уопште фискалне и економске политике Републике Српске. Значај пореза на доходак за правичност укупност пореског система Републике Српске још је већи не само због теоријских разлога који упућују на директне порезе као пут за остварење правичности, него и због чињенице да се Република Српска давно одрекла надлежности у области индиректних пореза. У овом раду, аутор у свјетлу начела праведности, односно правичности пореза сагледава неколико обиљежја пореза на доходак, укључујући питање директне и индиректне прогресивности, пореских одбитака, разлика у обавезама различитих категорија пореских обвезника и др., и уочава да пропорционалност опште пореске стопе никако не може да води закључку о пропорционалном порезу у цјелини, у погледу анализираних пореза. Аутор закључује да је значај универзалних начела, попут начела правичности пореза, још наглашенији у условима великих друштвених изазова, као што су изазови с којима се свијет и домаћа привреда тренутно суочавају, и у том смислу заговара што скорије промјене које би довеле до правичнијег опорезивања порезом на доходак у Републици Српској.

Кључне речи: порез; доходак; праведност; правичност; прогресивност; Република Српска.

* Виши асистент, Правни факултет Универзитета у Источном Сарајеву, djordje.marilovic@pravni.ues.rs.ba.

Dorđe MARILOVIĆ, LL.M.
Senior Teaching Assistant, Faculty of Law,
University of East Sarajevo

CONTRIBUTION TO ANALYSIS OF REPUBLIC OF SRPSKA’S INCOME
TAX EQUITY

Summary

Income tax in Republic of Srpska is one of the taxes that generate most of the revenue, and it has always been an important fiscal and general economic policy instrument in Republic of Srpska. What makes its importance even greater is not only the economic theory, which promotes direct over indirect taxes as more adequate in pursuing a more equitable tax system, but also the fact that Republic of Srpska relinquished the constitutional power regarding indirect taxation. In this paper, the author analyses several properties of the income tax, including direct and indirect progressiveness, tax deductions, differences in taxation of taxpayers with different types of income, which leads to conclusion that general tax rate proportionality does not necessarily imply a proportionate tax in general, concerning the analyzed income tax. The author concludes that universal principles, such as tax equity, gain significance during severe global challenges, which present global and national challenges certainly are, and advocates legislative changes that would lead to more equitable taxation of income in Republic of Srpska.

Key words: tax; income; equity; progressiveness; Republic of Srpska

Јована МИСАИЛОВИЋ*

ПРАВНА ПРИРОДА КОЛЕКТИВНОГ УГОВОРА О РАДУ

Апстракт

Питање правне природе колективног уговора о раду може се сматрати енигмом не само међу теоретичарима радног права, већ и међу теоретичарима уговорног права. У раду се анализира питање правне природе колективних уговора о раду кроз обраду теорија о колективним уговорима о раду и концепција које су се развиле у њиховом окриљу, а којима се теорија служила како би објаснила јединствени радноправни институт какав је колективни уговор о раду.

Кључне речи: колективни уговор о раду, правна природа, уговорна теорија, статусна теорија, мешовита теорија

* Истраживач приправник, Институт за упоредно право, Београд j.misailovic@iup.rs.

Jovana MISAILOVIĆ

Research assistant, Institute of Comparative Law, Belgrade

THE LEGAL NATURE OF COLLECTIVE AGREEMENTS

Summary

The challenge of determining the legal nature of collective agreements can justifiably be considered as one of the most difficult in labor law theory. To date, the dilemma regarding their legal nature has not been finally resolved, and the solution may seem elusive. However, it is undeniable that collective labor agreements have over time become an extremely important institute for regulation of working conditions, rights and obligations arising from employment.

It is clear that collective labor agreements are complex legal acts, so it is not surprising that they can be informally understood as "chameleons in the world of law". The fact that there are several different conceptions within theories about the legal nature of collective agreements speaks in favor of the difficulty of understanding their legal nature.

It is necessary to note that each of the theories, ie concepts that are developed within the theories on the legal nature of collective agreements, seeks to explain collective agreements taking into account one of several special characteristics - entities authorized to negotiate, the content of collective agreements, ie their normative or obligatory part, subject or goal. However, downside of all the theories (with the partial exception of mixed theory that seeks to reconcile the differences between status and contract theory), is that they do not try to explain legal nature of the collective agreements by taking into account all of their elements. It is true that collective agreements are unique legal acts because of their individual elements. Nevertheless, in order to properly understand their legal nature, it is necessary to look in "depth" to which their effect reaches. A collective agreement can be considered as the result of a request for satisfaction and promotion of the interests of the two negotiating parties.

Key words: collective agreements, legal nature of collective agreements, contract theory, status theory, mixed theory

Милица МИЦОВИЋ*

ОДГОВОРНОСТ ЗАПОСЛЕНОГ ЗА ШТЕТУ КОЈУ ПРОУЗРОКУЈЕ ПОСЛОДАВЦУ

Апстракт

Уколико дође до непоштовања начела *neminem laedere*, свако ко другоме нанесе штету дужан је да је надокнади. Одговорност за штету у области радног права је у основи заснована на општим правилима грађанскоправне одговорности али постоје и одређена одступања која се могу посматрати као *sui generis* одговорност за штету. Једно од тих одступања односи се на то да запослени одговара за материјалну штету коју проузрокује послодавцу на раду или у вези са радом, једино уколико је проузроковао намерно или услед крајње непажње. Основ одговорности је кривица запосленог (коју послодавац треба доказати) и узрочна веза између понашања запосленог и настале штете. Послодавац, са друге стране, у складу са општим актом и уговором о раду, утврђује постојање штете и свих релевантних чињеница и околности за одговорност запосленог у конкретном случају и доноси одлуку о обавези накнаде штете. С обзиром на то да та одлука нема дејство извршне исправе, послодавац не може наплатити своје потраживање уколико запослени то не жели. Битан елемент је пристанак запосленог, уколико он изостане послодавац може да се обрати суду, који суди у спору пуне јурисдикције. Да ли је вођење парничног поступка једини начин на који послодавац може намирити своје потраживање? Да ли је укидање раније законске одредбе о двостепености и вођењу поступка код послодавца, пред комисијом, адекватно решење? Уз посебан осврт на накнаду штете након престанка радног односа када запослени прекрши, уговорно, правило забране конкуренције и заснује радни однос код конкурентског послодавца, одговори на ова питања и све претходно наведено ће од стране аутора бити детаљно обрађено у раду.

Кључне речи: одговорност запосленог, материјална одговорност, накнада штете, забрана конкуренције.

* Сарадник у настави, Правни факултет Универзитета у Приштини са привременим седиштем у Косовској Митровици, milica.midzovic@pr.ac.rs

Milica MIDŽOVIĆ, LL.M
Teaching associate, Faculty of Law,
University of Priština in Kosovska Mitrovica

LIABILITY OF AN EMPLOYEE FOR THE DAMAGE CAUSED TO THE EMPLOYER

Summary

The liability for damages in the field of labour law is essentially based on general rules of civil liability, but there are certain discrepancies that can be called *sui generis* liability for damages. One of that exception concerns that the employee is responsible for the material damage caused to the employer at work or in connection with the work only if it has caused purposely or with extreme negligence. The author strives to bring closer the importance of the issue of damage caused by the employee to the employer, in the context of the general labour relations regime, as well as to point out possible omissions that arise in the process of determining damages. On the other hand, since legal security is one of the attributes of the rule of law in the legal order of a state, the proper application of material law by the acting courts in this area is very important especially when the employer wants to protect their rights in court proceedings. The author also addresses some contentious issues that arise in practice when it comes to damages, where analysis of court verdicts and decisions demonstrated the practice of refusing employees' lawsuits to overturn an employer's compensation settlement because of the lack of legal interest of the employee to file a lawsuit. Special attention is also paid to the no-competition clause and its violation after termination of employment and the damage sustained by an employee who is no longer in a working relationship but has an obligation to compensate the employer. Through looking at certain legal solutions, analysis and synthesizes of court practice and court decisions, through comparative legal and comparative legal analysis, especially regarding legal provisions under earlier and positive legal laws governing this area, the goal was to point out certain reforms that need to be made in the area of labour legal legislation. It was also an incentive to choose this topic, to point out certain deficiencies and omissions in regulation, by invoking comparative labour law and results obtained by empirical research and the appropriate solutions.

Key words: employees liability, material liability, compensation of damages, prohibition of competition.

Мирјана ИВАЗ*

ЈАВНЕ НАБАВКЕ КАО ПРАВНА И ЕКОНОМСКА ИНСТИТУЦИЈА

Апстракт

Циљ овог рада је анализирати правну и економску димензију института јавних набавки. У том смислу се када је у питању правна димензија анализира европско и национално законодавство. Посебно се истиче економска димензија, јер се јавне набавке сматрају кључном компонентом пружања јавних услуга, доброг управљања и одрживе економије коју карактерише инклузиван раст. Добро уређен и јединствен систем јавних набавки обезбеђује услове за слободно деловање конкуренције међу понуђачима, која даље омогућава држави да, под најповољнијим условима, набавља добра, услуге и радове потребног квалитета и да тиме, на најеконичнији начин, користи новац пореских обвезника („вредност за новац“). Тиме се стварају значајне уштеде буџетског новца (новца пореских обавезника) и омогућава да се уштеђена средства употребе за повећање квантитета и квалитета услуга које држава пружа грађанима чиме се повећава животни стандард. Путем веће транспарентности, заједно са отвореном и снажном конкуренцијом у области јавних набавки доприноси се јачању конкурентности домаћих предузећа, што представља кључни фактор који утуче на убрзање економског развоја, раста запослености и животног стандарда грађана.

Кључне речи: јавне набавке, правна димензија, економска димензија.

* Асистент Правног факултета Универзитета у Приштини са привременим седиштем у Косовској Митровици mirjana.ivaz@pr.ac.rs

Mirjana IVAZ

Assistant at the Faculty of Law, University of Priština in Kosovska Mitrovica

PUBLIC PROCUREMENT AS A LEGAL AND ECONOMIC INSTITUTION

Summary

The aim of this paper is to analyze the legal and economic dimension of public procurement institutes. In that sense, when it comes to the legal dimension, European and national legislation is analyzed. The economic dimension is particularly emphasized, as public procurement is considered a key component of public service delivery, good governance and a sustainable economy characterized by inclusive growth. A well-organized and unified public procurement system provides conditions for free action of competition among bidders, which further enables the state to, under the most favorable conditions, procure goods, services and works of the required quality and thus, in the most economical way, use taxpayers' money. the money"). This creates significant savings of budget money (taxpayers' money) and enables the saved funds to be used to increase the quantity and quality of services provided by the state to citizens, which increases the standard of living. Through greater transparency, together with open and strong competition in the field of public procurement, it contributes to strengthening the competitiveness of domestic companies, which is a key factor in accelerating economic development, employment growth and living standards of citizens.

Key words: public procurement, legal dimension, economic dimension.

Др Милица КОВАЧЕВИЋ

Доцент, Факултет за специјалну едукацију и рехабилитацију Универзитета у Београду

Др Марија МАЉКОВИЋ

Асистент, Факултет за специјалну едукацију и рехабилитацију Универзитета у Београду

КРИВИЧНО ДЕЛО НАСИЉЕ У ПОРОДИЦИ И ПАНДЕМИЈА COVID-19

Резиме

Истраживања потврђују да се упоредо са пандемијом COVID-19 шири и разарајући талас насиља у породици. У литератури се истиче да се разлози оваквог развоја догађаја тичу удруженог деловања специфичних психолошких, здравствених, економских и просторно-стамбених чинилаца. Неспорно је да неуобичајене друштвене прилике у којима тренутно живимо изискују осмишљавање посебних мера подршке како жртве не би биле препуштене саме себи и како би се радило на њиховом оснаживању и поред постојања укупних неповољних околности. Истраживања указују на то да су жене и деца посебно вулнерабилна категорија у условима пандемије. Стога су излагања у раду посвећена сажимању кључних резултата научних истраживања о насиљу у породици током трајања пандемије и мерама за његово сузбијање. Циљ рада јесте да се укаже на нове проблеме са којима се жртве насиља у породици сусрећу, али и на неке од нових метода пружања помоћи и подршке који су силом прилика морали бити осмишљени у кратком року како би се заштитила права виктимизованих лица.

Кључне речи: насиље у породици, партнерско насиље, деца, COVID-19

Milica KOVAČEVIĆ, Ph.D*

Marija MALJKOVIĆ, Ph.D*

DOMESTIC VIOLENCE AND COVID-19 PANDEMIC

Abstract

There is an abundance of research that confirms that a devastating wave of domestic violence is spreading alongside the COVID-19 pandemic. The literature points out that the reasons for such development of events are related to the specific joint action of psychological, health, housing, and economic factors. It is indisputable that unusual social circumstances require particular design and implementation of special measures of support, so that the victims would not be left to fend for themselves and so that the work on their empowerment could continue despite generally unfavorable social conditions at the moment. Research indicates that women and children are members of a particularly vulnerable group in pandemic circumstances. Therefore, the paper is dedicated to summarizing the key results of scientific research on domestic violence during the pandemic and the measures applied to combat it. The aim of the paper is to point out the key new problems that victims of domestic violence face nowadays and to the new methods that had to be designed in a short time in order to provide help, support, and the protection of the rights of victims.

Keywords: domestic violence, intimate partner violence, children, COVID-19

* Assistant Professor, Faculty for Special Education and Rehabilitation University of Belgrade, bucak80@gmail.com

* Teaching Assistant, Faculty for Special Education and Rehabilitation University of Belgrade, mara.maljkovic@gmail.com

CIP - Каталогизација у публикацији
Народна библиотека Србије, Београд

616.98:578.834(497.11)(048)

340.1:316.64(497.11)(048)

316.64(048)

341.231.14(048)

МЕЂУНАРОДНИ научни скуп "Правни систем у времену нове реалности" (2021 ; Косовска Митровица)

Зборник сажетака / Међународни научни скуп "Правни систем у времену нове реалности", Косовска Митровица, 24. септембар 2021. ; [главни и одговорни уредник Здравко Грујић] = Collection of Summaries / International Scientific Conference "Legal System in the period of the New Reality", Kosovska Mitrovica, 24th September 2021 ; [editor-in-Chief Zdravko Grujić]. - Косовска Митровица : Правни факултет Универзитета у Приштини са привременим седиштем у Косовској Митровици = Kosovska Mitrovica : University of Priština, Faculty of Law, 2021 (Краљево : Кварк = Kraljevo : Kvark). - 90 стр. ; 25 cm

Упоредо срп. текс и енгл. превод. - Тираж 100.

ISBN 978-86-6083-074-8

а) Ковид 19 -- Пандемија -- Правни аспект -- Апстракти б) Ковид 19 -- Пандемија -- Друштвене прилике -- Апстракти в) Права човека -- Међународна заштита -- Апстракти

COBISS.SR-ID 41400585